

WESTERN ROMAN
LASSO
cijena 300d broj 714

VIA

Leo P. Kelley:

ZAKLETI OSVETNIK

Leo P. Kelley

ZAKLETI OSVETNIK

VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor
Stevo Maoduš)

Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić

Adresa redakcije, izdavač i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

LASO 714

Urednik: Ana Hrastović

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Tehnički urednik: Boris Toth

Leo P. Kelley: Zakleti osvjetnik

Naslov originala: Outlaw

Copyright: VPA

Recenzija: Dalibor Cvitan

Prijevod: Ladislav Grakalić

Laso broj 714 izlazi 19. 6. 1987.

u nakladi od primjeraka.

I

Vatreni mustang jurio je po koralu zajedno s ostalim divljim konjima. Stojeći kraj ograde, Luke Sutton je promatrao mustanga s bijelom pjegom na čelu. Životinja se nije osvrkala na njega.

Luke prebaci laso iz lijeve u desnu ruku. Razmišljao je o mustangu. Procijenio je da je viši od 1,4 metara, što je previše za mustanga. Zacijelo u njemu ima krvi nekoga konja koji je pripadao američkoj konjici.

U mustangovu pogledu kao da je bilo tuge, a Luke je nalučivao zašto. Konj je izgubio svoju slobodu, a to je dovoljno da i čovjek i životinja budu tužni.

Luke je znao da mustang traži načina i puta da pobjegne i vrati se u otvoren prostor, gdje nema ljudi.

Upravo se spremao da otvori vrata korala, kad iznenada odjekne pucanj. Naglo se okrenuo ispustivši laso. Ništa neobično nije vidio: pred njim se prostirala pusta ravnica obasjana blagim zrakama jutarnjeg sunca.

Odjeknuo je i drugi hitac i jedan je mustang zaništao.

Luke je zatvorio koral i pojurio prema kući. Kad se ponovo

pojaviio na vratima, držao je kolt u ruci. Zaklonio se za stup na verandi i tada na istočnoj strani ugledao jahača.

Čvrsto držeći oružje u ruci, promatrao je čovjeka koji je jahao prema njemu. Nije ga poznavao. Možda je to neki pijani stočar, a možda Komanč koji se želi osvetiti nekom bijelcu.

Zapazio je da čovjek nema oružja. U isto vrijeme ugledao je dvojicu jahača koji su progonili nenaoružanog čovjeka što je jurio prema njegovu ranču.

Luke ispali metak u zrak. Istovremeno jedan od progonitelja zapuca na progonjenog i pogodi ga. Od udara metka neznanac je pao sa sedla nedaleko od mjesta gdje je stajao Luke Sutton. Konj je još neko vrijeme jurio, a onda stao.

Luke se spremao da za opomenu ispali još jedan metak. Nije želio na svome imanju revolveraše i nije mu bilo drago da netko, iz bilo kojeg razloga, puca u ljude na njegovu ranču. To bi moglo donijeti nevolja, a Luke ih se klonio. Imao je dovoljno i svojih nevolja.

Nije bilo potrebno da ispali drugi metak jer su progonitelji

okrenuli konje i uskoro nestali s vidika.

Lukeov mladi brat Dan dojurio je iz male radionice i zastao kraj staje, pa oprezno prišao Lukeu.

— Što se dogodilo? Kakva je to pucnjava? — upita. — Znam koliko ti — odgovori Luke i pokaže na ranjenog čovjeka.

Dan pride ranjeniku, a za njim i Luke. Kleknuli su kraj neznanca koji je sklopljenih očiju nepokretno ležao. Opipavši mu prsa, Luke reče:

— Nije mrtav.

— Meksikanac je. Neki starac — dometne Dan.

Luke malo bolje promotri ranjenika. Na njemu su bile zgužvane hlače, gradske cipele, bijela košulja, tanka crna kravata i bogato ivezen prsluk.

Neznanac se pomaknuo i zastenjao. Polako je podigao vjede, a onda širom otvori oči.

— Nemojte! — protisnuo je pokušavajući podići ruku. — Samo polako — reče mu Luke. — Nismo mi oni koji su vas progonili.

Činilo se da je Meksikanac to shvatio. Ponovo je zatvorio oči. Nakon kratkog vremena duboko je uzdahnio i prošaptao:

— Oni su mi pucali u leđa.

— Unijet ćemo vas u kuću — reče Luke. — Uhvati ga za noge, Dane, ja ću ispod pazuha.

Unijeli su ga i položila na krevet u Danovoj sobi.

— Čini se da je teško ranjen — prošapće Dan, a Luke kimne.

Meksikanac tiho progovori:

— Slijedili su me. Isprva nisam znao da me slijede, vidio sam to tek kad smo bili izvan grada.

— Zašto su vas slijedili? — upita Luke.

Odgovor na to pitanje bio mu je važan. Možda će šerif htjeti znati nešto o tome strancu.

— Bio sam u gradskom uredu za ispitivanje metala — odgovori Meksikanac. — Oni su me gledali kroz prozor. Vidjeli su srebro koje sam donio na ispitivanje. Kad sam napustio ured, slijedili su me. Uхватili su me i morao sam im predati srebro. Htjeli su znati gdje sam ga našao, no to im nisam htio reći. Uspio sam pobjeći dok su oni pregledavali srebro. Onda su krenuli za mnom.

Da, zacijelo je bilo tako, pomisli Luke. Znao je da je dobro učinio što nije pucao za progoniteljima. Bio bi to loš potez. On je u životu učinio već mnogo pogrešnih poteza i platio zbog toga.

— Idem u grad i poslat ću liječnika Hardinga da vas pregleda — reče Luke ranjenom starcu.

— Mislim da bi bolje bilo da pošaljete... — zaustio je starac, trenutak šutio, a onda dodao: — ...mrtvozornika. — Pokušao se osmjehnuti, no lice mu se grčilo.

Luke reče Danu:

— Odjahat ću u grad po liječnika, a onda na ranč Sama Lindena da ga pitam koliko će kupiti naših ukroćenih mustanga. Ti ostani uz ranjenika i učini za njega što možeš. Daj mu malo viskija.

— Nemamo viskija, Luke, već više od mjesec dana.

Luke je to zaboravio. On nije pio, ali je uvijek u kući imao bocu-dvije pića. No za viski je bio potreban novac, a ako je nešto nedostajalo braći Sutton, onda je to bio novac.

— Pa skuhaj mu malo kave —

reče Luke. — Kave imamo. Reći ću liječniku da požuri.

— Srebro... — protisne Meksikanac.

— Što je s njim?

— Žao mi je što su mi ga uzeli.

— Kad budem u gradu, otići ću šerifu — reče Luke i ispričati mu što se dogodilo. Možda će uspjeti da vrati vaše srebro.

Starac uzdahne.

— Najprije su mi oduzeli srebro, a sad imam i njihov metak u prsima. Vama zahvaljujem na brizi i pažnji. Ondje odakle je srebro, ima ga još mnogo. No ja nikad više neću vidjeti kako mi srebro blista u ruci. Neću to doživjeti.

— Liječnik će izvaditi metak i uskoro ćete opet biti u sedlu — pokušava ga utješiti Luke.

Starcu su se od bola iskrivile usne.

— Obmanjujete me, amigo. Znam da je ta vaša obmana samo utjeha jednom starcu.

Luke se okrenuo i htio poći. No stari Meksikanac ponovo progovori:

— Kako se zovete, gospodo? Htio bih znati imena ljudi koji mi pomažu.

Luke odgovori:

— Ja sam Luke Sutton, a ovo je moj brat Dan.

Starac je pogledao najprije Lukea, pa Dana.

— Ja sam Hernaldo Valdez — rekao je. — Hvala vam, gospodo. — Ponovo je zatvorio oči.

Dan je ispratio Lukea do vrata.

— Što misliš, koliko konja će kupiti Linden? — upita Dan.

— Teško je reći, Dvadeset, možda trideset, ako budemo imali sreće.

— Sreća nam je i te kako potrebna — reče Dan.

Luke zamišljeno pogleda brata, razmišljajući o njegovoj želji da napusti taj teški život.

— Znaš, Dane, namjeravam unajmiti jednoga čovjeka jer te ne bi htio zadržavati ovdje. Govorio sam ti da ću te poslati u škole na Istok. Sve te knjige koje ti čitaš...

— Zar zaista hoćeš da odem, Luke?

— Nije to želja da odeš nego...

— Znam da nije. Ali zašto da plaćaš radnika dok sam ja ovdje? Znaš da nemamo gotovine.

— Pripazi na starca koliko možeš — reče Luke i ode. Najprije je posjetio liječnika.

— Žao mi je što vam smetam, doktore — ispričao se — ali molim vas da odmah pođete na moj ranč. Ondje je ranjen čovjek.

— Tko je on?

— Kaže da se zove Valdez. Hoćete li poći tamo?

— Svakako — odgovori doktor Harding.

— Hvala vam, doktore. Ako Meksikanac ne može platiti, ja ću.

Tada je pošao šerifu. Šerif je upravo razgovarao s nekim čovjek i zamolio Lukea da pričeka. Iz razgovora je Luke zaključio da je čovjek pravio nered i pucao u zrak. Nakon kratkog razgovora šerif mu je preporučio da napusti grad.

Neznanac je otišao, a šerif se obratio Lukeu:

— O čemu je riječ?

— Neki starac, Valdez, jahao je prema mome ranču a dvojica su ga progonila...

— Zašto?

— Sad ću doći na to. Jedan od progonitelja je pucao i pogodio ga. Unio sam ga u kuću, a on mi

je rekao da su mu progonitelji oteli srebro. Poslao sam na ranč liječnika Hardinga.

— Kako su izgledali progonitelji?

— Nisu dojahali dovoljno blizu da bih ih mogao opisati.

— Teško će biti bez opisa, Luke. Ali ispričaj mi sve, možda ćemo imati sreće.

Luke je ispričao kako su neznanici pratili starca i promatrali ga kroz prozor, slijedili ga i izvan grada opljačkali. Kad je Luke htio krenuti, šerif mu reče.

— Kamo ti se žuri, Luke? Ostani malo da odigramo partiju pokera.

— Nemam vremena, moram razgovarati s Lindenom — odgovori Luke.

— Mogu ti uštedjeti trud: vidio sam ga prije nekoliko minuta u gradu, nešto slavi u »Alhambri«. Čini mi se da je prodao svoj ranč. Tako sam barem čuo. Kažu da odlazi. To je za tebe loša vijest, je li?

— Jest namrštio se Luke. — Ako on ode...

— Pružit će ti se druga prilika, Luke.

— Bilo bi dobro da se pruži, jer inače sam u velikoj nevolji.

II.

Dok je koračao prema salunu »Alhambra«, Lukea je netko zazvao. On se okrene. Bio je to kovač Jed Berkham.

— Dobar dan, Jede! — pozdravi Luke. — Lijep dan, je li?

— Da, ali mogao bi biti i ljepši.

— Kako to misliš?

— Hajde da popijemo čašicu!

— predloži kovač.

— Ionako sam namjeravao otići u salun. Moram porazgovarati sa Samom Lindenom. Šerif mi je rekao da je ondje.

— Ne samo što je ondje već i kupuje! — odvrati kovač.

Otišli su u salun. Bučna skupina ljudi stajala je uz šank. Usred skupine bio je Sam Linden, pio je viski i s ostalima pjevao neku pjesmu.

Samo što su se Luke i Jed probili kroz mnoštvo do šanka, vrata saluna se otvore i netko zazove Lukea. On se okrene i ugleda Dana. Mladić je zabacio šešir na zatiljak a oči su mu blistale.

— Moram govoriti s tobom, Luke! — reče Dan uzbuđeno.

— Što je s Valdezom? — upita Luke kad su se odmakli od ostalih.

— Baš u vezi s njim i želim govoriti s tobom.

— Što je s njim?

— Umro je ubrzo pošto si otišao po liječnika.

— Nisam iznenađen. Zar si čak ovamo došao da mi to kažeš.

— Objasnit ću ti. Ostavio sam cedulju za liječnika Hardinga. Zamolio sam ga da mrtvo tijelo odveze u mrtvačnicu. Zatim sam odjahao do Lindenova ranča, ali ondje nema nikoga. Ona sam krenuo ovamo...

— Smiri se, Dane, pa našao si me.

— Luke — uzbuđeno će Dan, snizivši glas da ga je mogao čuti samo brat — Valdez mi je nešto rekao prije nego što je umro.

Luke je čekao da Dan nastavi.

— Rekao mi je da su ga, još dok je bio dijete, oteli Apaši.

— To se nekoć događalo u ovom dijelu Teksasa — reče Luke. — Apaši i druga indijanska plemena upadali su u naselja bijelaca i odvodili zarobljenike,

koje su zatim prodavali ostalim plemenima.

— Upravo to se dogodilo i Valdezu. Apaši su ga prodali Komančima. Više od godinu dana bio je zarobljenik.

— Dane, poslije ćemo o Valdezu, a sad moram razgovarati sa Samom Lindenom. Čuo sam da napušta ovaj kraj, pa ga moram pitati je li to točno. Ako jest, onda smo u nevolji.

Luke krene prema šanku, ali Dan ga zgrabi za ruku:

— Linden više nije važan, Luke, zaboravi na to.

Luke je istrгнуo ruku i pogledao brata.

— Čuj, Valdez mi je rekao — nastavi Dan tiho — odakle je ono srebro što su mu ga oteli. Znaš li odakle je? Iz napuštenog rudnika San Saba! Kad je bio zarobljenik Komanča, Valdez je ondje radio, jer su Indijanci kopali srebro. Pošto je uspio pobjeći iz zarobljeništva, Valdez se godinama nije vraćao onamo, jer se bojao da ga ponovo ne zarobe. Ali u posljednjih pet godina povremeno je odlazio tamo i uzimao srebro.

— San Saba — zamišljeno će Luke. — To je najbogatije nalazište srebra s ove strane Comstocka.

— Valdez je rekao to isto. Nacrtao mi je plan prije nego što je umro. Rekao je da se rudnik nalazi nedaleko od ruševina San Saba de la Santa Cruz, na južnom obronku rijeke San Saba. Luke, zar ne shvaćaš što mi je na umu? Znači da smo bogati! Odnosno bit ćemo bogati kad odemo tamo i počnemo kopati srebro.

— Dane, ne želim te razočarati, ali...

— Luke, izadi, vratimo se kući, spremimo stvari i...

— Poslušaj me, Dane. Planovi napuštenog rudnika San Saba prodaju se javno u San Antoniju. Nijedan od tih planova ne vrijedi ni prebijenog pesosa. Svi tvrde da znaju gdje je napušteni rudnik i prodaju planove. A zašto bi ih prodavali ako se mogu obogatiti znajući gdje je rudnik!

— Pođi sa mnom, Luke — bio je uporan Dan — pa ću ti pokazati Valdezov plan. On se razlikuje od svih ostalih karata. Valdez je bio ondje!

— Rekao sam ti da moram porazgovarati sa Samom Lindenom. Ti idi kući, a ja ću doći ubrzo, pa ćemo pogledati Valdezov plan.

— Ali, Luke...

— Poslije, Dane — odvрати Luke, pride šanku, pogleda preko ramena i vidje kako je Dan izašao.

Sam Liden je ugledao Lukea i pozvao ga da popiju po čašicu. U razgovoru mu je rekao da je prodao imanje i potpisao ugovor, pa da sada slavi. Imanje je prodao nekom poduzeću s Istoka koje kupuje pašnjake za uzgoj stoke na veliko.

— Ali to je samo dio istine, Luke. Moram priznati da neću napustiti stočarstvo. Idem u područje Black Hillsa.

— To je područje Siouxa, Same.

— Ali to je danas i pravi Eldorado, Luke.

Eldorado, pomisli Luke, da, zlato.

— Već se godinama govori o nalazištima zlata kraj Black Hillsa, Same. Moram priznati da sam čuo samo glasine.

— Zar ne čitaš novine, momče? — široko se osmjehne Sam Linden. — Čak i general Custer ondje traži prikladan položaj za

gradnju vojne tvrđave. Međutim, kažu da je vlada u stvari poslala Custeru da ispita ima li ondje zaista zlata. On ga je našao! Neki prijatelj iz Dakote poslao mi je primjerak lista u kojem se govori o tome. Evo, uvjeri se i sam!

Luke je pogledao novine, ali ih je odmah vratio Samu Lindenu.

— Što je, Luke? Zašto si tako mračan? Pa to je dobra vijest.

— Razmišljam o svojim mustanzima koje si htio kupiti. Budući da odlaziš, od toga neće biti ništa.

— Žao mi je, Luke. Ali zašto ne bi i ti sve prodao, pa samnom krenuo u Black Hills? Zajedno smo radili u prošlosti, pa bismo mogli i u budućnosti. Mogli bismo se udružiti. Što misliš o tome?

— Moram priznati da je prijedlog privlačan — dogovori. Luke prilično ravnodušno.

Pitao se zašto ne želi ozbiljno razmotriti taj prijedlog. Nije znao odgovoriti na to pitanje.

— Razmisli o tome, Luke, jer sutra odlazim.

— Razmislit ću, Same.

— Što namjeravaš s mustanzima sad kad ih ja neću uzeti?

— Ne znam, možda ću odjahati do Fort Uniona i pokušati ih prodati ondje.

— Dobra zamisao! Armiji možeš prodati sve što ide na četiri noge. Možda ćeš dobiti i trideset pet dolara po grlu. Ta znaš kakvi su vojni nakupci. Mnogi nikad nisu ni vidjeli dobra konja.

— Hvala na piću, Same! — zamišljeno reče Luke. — Pa ako se više ne vidimo, želim ti mnogo sreće.

Vani, na nogostupu, Luke je trenutak oklijevao. Računao je

da će Lindenu prodati mustange, a sad nema prodaje i nema novca. Proći će nekoliko dana prije nego što krene u Fort Union. Možda će se i vratiti s mustanzima, ako je Armija kupila konje od nekoga drugog.

Prešao je ulicu i zastao pred bankom. Ušao je u prostoriju na čijim je vratima pisalo »Direktor«. Pokucao je. Iznutra se začuo glas:

— Izvolite ući.

Luke otvori vrata i uđe u malu prostoriju. Za stolom je sjedio starac.

— Hej, Luke, kako si? Sjedi i reci što te nosi k meni.

— Potreban mi je zajam, gospodine Prentisse.

Bankar pažljivo pogledao Lukea.

— Maloprije sam razgovarao sa Samom Lindenom — nastavi Luke. — Sutra odlazi u Black Hills. Ondje će tražiti zlato. Očekivao sam da će od mene kupiti mustange, ali... Bilo bi mi potrebno petsto dolara, gospodine Prentisse.

Bankar se nakašlje.

— Bilo bi mi drago kad bi ti ih mogao uzajmiti, ali bojim se da sada ne mogu. Lani si pozajmio tisuću dolara.

— Da, tako je.

— Neki dan sam pogledao knjige i utvrdio da si u zakašnjenju s ratama.

— Nadao sam se da ću danas prodati konje Lindenu, ali to se izjalovilo.

Neko vrijeme su šutjeli i Luke požali što je svratio u banku. Činilo se da je Prentissu žao što mu ne može dati novi zajam.

— Naći ću nekako načina da namirim svoje obaveze — reče Luke i ustade.

— Nadam se da hoćeš, jer ne

bih želio da se banka mora upisati na tvoje imanje.

Luke kimne i pođe prema vratima.

— Luke... — pozva ga bankar.

Luke zastane.

— Žao mi je, Luke. Nadam se da shvaćaš moj položaj. Ja odgovaram za pologe svojih klijenata. Moram poduzeti neke mjere prema neurednim platima.

— Razumijem vaš položaj, gospodine Prentisse. Naći ću načina da isplatim svoj dug.

Pred salunom je sreo kovača Barkhama.

— Čuo sam kad te Linden pozvao da pođeš s njim u Black Hills. Hoćeš li ići? — upita kovač.

— Ne bih ti na to mogao sada odgovoriti.

— Možda bih i ja mogao poći, jer ondje za mene ima posla. Mogao bih potražiti i zlato — reče kovač.

— Da, mogao bi. Za one koji obavljaju teške poslove, kao ti i ja, svagdje ima posla. Ali možda ondje nije baš sjajno — zamišljeno će Luke.

— Što time misliš reći?

— Mislim na Siouxe.

— Ne bojim se Siouxa — odvrati kovač.

— Skinuli su skalpove mnogim bijelcima. Doduše, sad je tamo došao general Custer i Siouxi ga zacijelo nisu dočekali raširenih ruku. On to dobro zna, stoga je doveo devetsto vojnika i dopremio sto deset kola, a i glazbu od šesnaest ljudi koja će svirati podoknice njemu ili možda poglavici Biku Koji Sjeddi.

— Odale sve to znaš? — upita kovač.

— Pročitao sam u novinama iz Yanktona koje mi je dao Sam.

— Budeš li krenuo sa Samom Lindenom, ne zaboravi doći da se oprostiš, Luke.

— Učinit ću to, Jede, ako krenem sa Samom ili ako pođem u potragu za rudnikom San Saba.

— Hoćeš li znati naći taj rudnik?

— Znat ću. Moj brat ima kartu po kojoj ćemo ga naći. Uspijem li, bit ću bogat — reče Luke i kiselo se nasmiješi.

Kad se Luke vraćao kući, sunce se već približilo horizontu i duga sjena pratila ga je po tlu. U tišini predvečerja zavijao je kojot.

Luke je razmišljao. Sutra mora odlučiti i izabrati. Može se opredijeliti za Black Hills i otići tamo s Danom i kovačem Jedom. Ili može odjahati do Fort Uniona i pokušati da proda konje Armiji. Na kraju, ako je dovoljno lud, može s Danom naći napušteni rudnik srebra San Saba.

Nasmijao se sam sebi. Možda će ipak krenuti u potragu za rudnikom.

Kad je stigao nadomak svoje kuće, mjesec je već obasjavao krajinu. Zapazio je svjetlo u kući. Znači, Dan je još budan. Zacijelo je previše uzbuđen a da bi mogao spavati.

Sjahao je pred kućom, odveo konja u staju i svezao ga, stavivši mu sijena u jasle.

Tada je, noseći svjetiljku, krenuo prema kući. Stupio je na verandu i htio ući, kad mu netko pride s leđa i prisloni revolver u slabine.

– Uzet ću ti revolver – reče neznanac.

Lukeu se glas učini poznat. Polako i oprezno izvadio je svoj revolver i predao ga čovjeku.

– Što se događa? – upita.

– Sad možeš otvoriti vrata – reče neznanac.

Luke otvori vrata i u svjetlu svjetiljke prepozna čovjeka koji mu je prijetio oružjem. Bio je to Adam Foss, kojeg je sreo u šerifovu uredu i kojeg je šerif istjerao iz grada.

Luke se pitao što Foss tu traži.

III

– I stariji brat se došao pridružiti zabavi – reče Foss ulazeći iza Lukea.

– Luke! – usklikne Dan.

Sjedio je za stolom, a iza njega je stajao čovjek svjetlucavih očiju.

– Što se ovdje zbiva? – upita Luke.

Odgovorio mu je Dan:

– Dojahali su ovamo po mraku i zaskočili me.

– I mene – dometne Luke.

– Sad je dosta! – reče Foss i obrati se Lukeu: – Ovaj mlađić nam je rekao tko je i da ste braća. Ali mi želimo znati još nešto, želimo znati mnogo više.

Foss je bio jedini od stranaca kojeg je Luke prepoznao. Ostalu trojicu nije poznavao. Čovjek koji je stajao iza Dana bio je visok i vitak, hladna pogleda i modrih očiju. Nije toliko snažan koliko je surov, pomisli Luke, proučavajući mu lice. Zacijelo ubija brzo kao puma.

Tada Luke pogleda dvojicu što su stajala nedaleko od Dana. Onaj s lijeve strane bio je krupan i težak, suncem opaljena lica i kose pješćane boje. Držao je poluotvorena usta kao da

se osmjehuje. Onaj zdesna imao je dugu crnu kosu, jedno mu je oko bilo crno, a drugo smeđe. Zacijelo je bio mješanac.

Adam Foss je bio onizak, mršav, koščat i bradat. Pogled mu je brzo lutao od predmeta do predmeta. On gurne Lukea revolverom i pokaže mu da sjedne u udaljeni kraj sobe, kraj prozora.

Luke je shvatio što se zbiva i odlučio da više ne postavlja pitanja. Bio je svjestan da su u škripcu, posebno zbog čovjeka koji je stajao iza Dana. Znao je da je ovaj spreman i pucati u Dana.

Luke je opazio da ga Dan promatra, kao da mu nešto želi reći. Ali nije progovorio. Luke mu je pogledom dao na znanje da su obojica u neprilici. Taj pogled je bio dovoljan. Dan se ukrutio i malo nagnuo naprijed. Luke je dobro poznavao svoga brata. Danova napetost je značila da se ne predaje. Bio je prava vatra i samo se privremeno primirio. Luke je znao da može nastati pravi pakao kad ta vatra plane.

Čovjek koji je stajao iza Dana reče:

– Možda bi nam jedan od vas dvojice mogao reći ono što želimo znati.

– Pa pitaj ih, Beau – potakne ga čovjek s njegove lijeve strane.

– Pitat ću ja, bez brige, Hawkinse – reče Foss. Okrenuo se Lukeu i nastavio: – Jutros je k vama došao neki Meksikanac. Znamo da je umro. Ali on je imao srebra kad se jutros sreo sa Beauom i Johnnyjem. Htjeli bismo znati gdje je našao srebro.

— Kad je došao ovamo, Valdez nije imao srebra — odgovori Luke.

— To znamo — nasmijulji se Foss. — Još jednom ću upitati i bit će bolje da odmah odgovoriš. Gdje je Meksikanac našao srebro koje su mu moji ortaci oteli?

— Nije mi rekao — odgovori Luke. Govorio je istinu: Valdez nije njemu rekao gdje je našao srebro, već Danu. — Morali ste to njega pitati.

— Nismo imali vremena — javi se Beau. — Pobjegao nam je.

— Onda ste mu pucali u leđa — reče Luke. — Bila je to greška. Mislim da vam je jasno, pošto je mrtav, da Valdez ništa ne može reći o srebru.

Beau napusti mjesto iza Dana i krene polako prema Lukeu.

— Ovaj nož — izgovori Beau hladno — može presjeći metak napola, a meso reže kao maslac.

Luke nije uzmakao, no kad je razbojnik zamahnuo nožem, naglo se povukao u stranu. To je razbojnika iznenadilo. Luke naglo učini dva koraka, zgrabi razbojnikovu ruku i iskrene mu je za leđa. Nož je pao na pod i to je bio jedini zvuk koji se čuo.

— Skočite na njega! — vikne Beau.

Uperivši pogled u Fossa, Luke reče:

— Odvest ću vašeg prijatelja odavde. Možete pokušati da me syladate, ali time riskirate život svoga ortaka. Dane, krenimo!

Držeći pred sobom razbojнике, Luke je pošao prema vratima. Nije učinio ni tri koraka, kad je Johnny iznenada klek-

nuo, pokupio nož i prislonio ga Danu na leđa.

— Sad smo na istom — reče Johnny hladno, stavivši nož Danu pod vrat.

— Dobro obavljen posao! — dovikne Hawkins Johnnyju. Okrenuvši se prema Lukeu, reče: — Nećeš valjda dopustiti da prereže grlo tvom bratu!

Luke je znao da je izgubio igru. U posljednji trenutak je opazio da se Beau naglo okrenuo da mu uputi udarac šakom. Izmaknuo je glavu i onda tresnuo Beua da se pružio po podu. Ali Beau je naglo odskočio s poda i jurnuo na Lukea. Ovaj mu podmetne nogu, Beau ponovo padne a Luke ga poklopi. Kad se razbojnik izvukao ispod njega i ustao, Luke ga tresne da mu je glava udarila o zid.

U tom trenutku netko je ispalio metak pred noge Lukeu. Frčalo je iverje. Luke zastade.

— Polako se okreni — naredi mu Hawkins — i vrati se gdje si bio!

Luke se vrati na mjesto kraj prozora. Trljajući ruke, Beau krene za njim.

— Ostavi ga zasad na miru, Beau! — vikne Foss. — Nastavit ćemo razgovor gdje smo stali. Odakle Meksikancu srebro?

Luke najprije pogleda Dana, a onda Johnnyja, koji je još držao nož pod Danovim grlom. Nije odgovorio na Fossovo pitanje.

Sva šestorica, uključujući i Lukea, činilo se da su se ukočila. Johnny je držao Danovu bačenu glavu i nož na njegovu grlu, Foss je, raskoračen, stajao usred sobe uperivši pogled u Lukea. Hawkins se držao za glavu. Beau je opustio ruke niz tijelo.

Tada Johnny pokrene desnu ruku u kojoj je držao nož, Luke ugleda krv što je počela teći iz crte što ju je Johnny urezao u Danovu vratu. Dan se nije ni pomaknuo.

Foss ponovi pitanje:

— Odakle Meksikancu srebro?

— Iz rudnika Sam Saba — odgovori Luke.

— Ne, Luke! — prasne Dan. — Nemoj im reći!

Luke nastavi, kao da nije čuo Dana.

— Valdez je bio zarobljenik Komanča kad su oni kopali srebro u San Sabi.

— Tako — nasmijulji se Hawkins. — Sad je srebro naše.

— Ne, nije — zareži Foss. — Nitko ne zna put u rudnik San Saba.

— Valdez je znao — reče Hawkins. — Jesi li čuo što je Luke rekao?

— Možda je stari Meksikanac bio lud — odvrati Foss. — Ako je našao rudnik San Saba, zašto nije donio više srebra?

— Uzeo je samo malo srebra. Zacijelo mu više nije bilo potrebno. Vjerojatno nije bio pohlepan — javi se Luke.

— Da, to zvuči uvjerljivo — reče Johnny.

— Moj brat laže! — vikne Dan. — Laže da bi me spasio. Valdez nije rekao gdje je našao srebro. Ništa nije rekao.

— Jedan od vas dvojice laže — reče Beau. — Sve mislim da je laž u vašoj obitelji nasljedna.

— Uperio je prst u Dana, a licem se okrenuo Lukeu: — Ti bi mogao reći istinu, da spasiš svoga brata.

— Ja govorim istinu — odvrati Luke. — Valdez je nacrtao plan puta do rudnika.

Hawkins skoči prema Lukeu, zgradi ga za košulju i pritisne o zid.

— Daj nam taj plan! — vikne.

Luke spoji obje ruke i odgurne Hawkinsa sve do stola

— Moj brat zna gdje je plan — odgovori. — Dane, reci im gdje je plan.

Dan odmahne glavom i zasteje. Od te kretnje nož mu se još malo dublje zarezao u grlo.

— Reci im, Dane! — potaknu ga Luke.

— Taj plan je sve što imamo, Luke — reče Dan tiho. — Vjerojatno nećeš prodati više od polovice konja koje imaš, ako Sam Linden ode. Što nam onda ostaje osim rudnika San Saba?

Luke pođe prema Danu. Foss podigne revolver. Luke nije vidio tu kretnju. Tada Beau zakorači prema njemu. Ali Luke nije zastao. Kad je stupio pred Dana, progovorio je mirno, kao da su njih dvojica sami u sobi:

— Čuj me, Dane. Reći ću ti što sve imamo. Imamo Black Hills na području Dakote. General Custer je ondje. Našao je zlato. Sutra Linden odlazi onamo. Izrazio je želju da idem s njim i mi ćemo poći s njim!

— Ne, Luke!

Luke osjeti kako ga obuzima bijes. Je li Dan shvatio što bi im se moglo dogoditi ako razbojnicima ne predaju Valdezov plan? Zašto je, do vraga, Dan tako tvrdoglav? On je još zapravo dječak, pomisli Luke. S nožem pod grlom taj dječak ne zna što radi.

— Govoriš razumno — reče Beau Lukeu. — Neka nam tvoj brat preda plan i mi ćemo otići.

– Gdje je plan, Dane? – tiho upita Luke.

Dan je šutio.

– Zašto ne bismo postupili kao što smo već postupali u sličnim prilikama? – reče Foss.

– O čemu govoriš, Fosse? – upita Hawkins.

– O njemu – odgovori Foss, uperivši revolver u Lukea i smiješći se. – Odstupi! – naredi Lukeu, pa se obrati Beauu: – Makni se s puta, Beau!

Beau se skloni ulijevo, a Hawkins još brže udesno. Luke je ostao sam u dnu sobe.

Foss zapuca. Metak se zabio u zid iza Lukea. Promašio ga je samo za dva centimetra.

– Pusti mladića, Johnny – naredi Foss, ciljajući Lukea.

Johnny pusti Dana, koji je sjeo gledajući Lukea, a Luke nije skidao pogled s Fossa.

– Ti nećeš govoriti da spasiš vlastitu kožu, mladiću – reče Foss, i ne gledajući Dana. – Ali možda ćeš progovoriti da bi spasio kožu svoga brata. Ovaj put ga neću promašiti.

Već je htio zapucati, kad je Dan protisnuo:

– Plan je...

– Ne! – vikne Luke.

Obuze ga silan bijes i zbog brata i zbog ispaljenog metka. Ti kojoti zacijelo neće ići dokraja. Luke tiho prokune i odluči da razbojnici uz pomoć oružja neće prigrabiti plan. Promatrao je Fossa i očekivao drugi metak.

– Fosse – reče Beau. – Ova dvojica neće nam moći ništa reći ako budu mrtva. Tu grešku smo počinili kod Meksikanca.

– Plan se mora nalaziti tu negdje – dometne Johnny. – Da pogledamo!

Prišao je policama i počeo bacati na pod Danove knjige. Foss je i dalje držao revolver uperen u Lukea, a Hawkins je na nišanu držao Dana. Beau se pridružio Johnnyju u traženju plana. Otišli su i u drugu prostoriju i pretražili krevete. Potraga je trajala oko petnaest minuta, ali plan nisu našli.

– Pogledaj konje, odnosno sedla – reče Hawkins Johnnyju. – Pogledaj i savijene gunjeve.

Kad je Johnny izišao iz sobe, Hawkins reče Beauu:

– Možda se plan nalazi kod mladića. Pretraži ga.

Beau pretraži Dana i ne nađe ništa. Čak mu je izuo čizme.

– Ostavite to! – prasne Foss.

– Mladić mora progovoriti ili ću ga ubiti!

– A što ćemo s ovim? – upita Hawkins, pokazujući na Lukea.

– I njega ako bude potrebno – odgovori Foss.

Luke je čekao da ga Dan pogleda dok je obuvao čizme. Nadao se da će taj pogled biti dovoljan. Kad mu je Dan uzvratio pogled, Luke usmjeri oči na svoj revolver, koji je Foss zataknuo za pas. Foss je bio udaljen samo jedan metar. Ako budem djelovao brzo, pomisli Luke, mogao bih izbiti Fossu revolver iz ruke i istovremeno dohvatiti svoj.

Skočio je na Fossa, no razbojnik je opazio njegovu kretnju i maknuo se u stranu, a istovremeno je žestoko udario Lukea po glavi i ovaj je pokleknuo.

Luke je brzo ustao i odgurnuo Fossov ruku, a istovremeno zgrabio svoj revolver, uperio ga u Fossa i pritisnuo ga o zid.

Zatim ga je tresnuo po glavi i Foss se srušio.

Hawkins je nišanio Lukea.

No Luke je bio brži i pogodio Hawkinsa u ruku u kojoj je držao revolver.

— Možda si brz — reče Beau, vadeći revolver — ali ja sam brži. Odbaci oružje i dodi ovamo!

Dan je ležao potrbuške, ruku ispruženih uz tijelo.

Beau je nanišanio Lukea, a Luke je svoj revolver uperio u njega.

— Odmaknite se! — reče Luke Beauu i Johnnyju.

Obojica su se maknula. Johnny je udaljio ruku od noža. Između Beaua i Johnnija ležali su Dan i Hawkins. Nijedan od njih nije se ni maknuo. Tada Hawkins oštro pogleda Lukea.

— Nemoj pucati! — reče, držeći ruku koju je Luke ozlijedio metkom.

Luke osjeti da nešto nije kako treba, jer se Hawkins osmjehivao. Zašto? Odjedanput Luke shvati što nije kako treba: Foss! Ali ta spoznaja je zakašnjela. Kad se okrenuo, vidio je kako se Foss uspravlja i cilja u njega revolverom. Odjeknuo je pucanj. Luke je utočio u mrak. A onda je kao kroz maglu začuo i drugi metak.

IV

Luke se polako osvijestio. Otvorio je oči i vidio sunčane zrake što su prodirale kroz prozor i otvorena vrata. Podigao je glavu i osjetio kako ga boli u prsima. Odupro se objema rukama i s naporom polako ustao. Osjetio je mučninu. Neko vrijeme se odmarao da se pribere. Tada je polako prišao tijelu svoga brata. Pružio je ruku i

blago ga dodirnuo. Bio je hladan. Okrenuo ga je i ugledao tamnu mrlju krvi na mjestu gdje je metak probio glavu. Bijesno se ugrizao za usnu. Prolazile su minute. Luke je zajecao. Tresao je glavom boreći se protiv boli koja ga je obuzimala zbog bratove smrti.

— Dane — reče jedva čujnim glasom — naći ću ih. Progonit ću ih makar do kraja života. Naći ću ih i platit će, Dane!

Nikad ih neće zaboraviti, dok živi. Svi njegovi osjećaji usredotočili su se u jednu riječ: osveta!

Bio je čvrsto uvjeren da će ostati živ. Obuzela ga je slabost i uhvatio se za rub stola. Svjetiljka je još gorjela. Podigao je s poda Danov šešir, kad iz njega ispadne neki papir. Tada shvati da je Dan sakrio plan rudnika ispod trake na šeširu. Razvio je papir i pogledao linije, strelice i slovo X, kraj kojeg je bilo upisano: rudnik srebra. Bila je to Valdezova mapa.

Osmjehnuo se, ali ponovo ga je ošinula bol u prsima. Plan je bio pred očima svih, tu, u sobi, na podu, u šeširu!

Gurnuo je plan u čizmu i počeo se vući prema vratima. Na pola puta našao je svoj revolver, stavio ga u korice i nastavio mučno napredovati. Kad je izašao na verandu, uhvatio se za stup. Staja i konj učinili su mu se beskrajno daleko. Krenuo je polako, teturajući, prema staji. Na pola puta pao je na tlo. Ležao je nekoliko minuta, a onda se polako uspravio.

Kad je napokon stigao do staje, zastao je na pragu da prikupe malo snage. Potrajalo je cijelu vječnost dok nije prišao konju i osedlao ga. Rana na prsi-

ma mu se ponovo otvorila i prokrvarila. Jedva je uzjahao.

Bila su mu potrebna puna dva sata da stigne do grada. I košulja i sedlo bili su okrvavljeni. Nije stigao do šerifova ureda, jer je pao i ponovo utonuo u mrak.

*

— Polako, Luke.

Luke otvori oči i pogleda lice iznad sebe.

— Liječnik je rekao da će sve biti dobro.

— Ti si to, Jede — protisne Luke. — Gdje sam?

— U mojoj kući. Našao sam te u glavnoj ulici i otpremio doktoru Hardingu.

— Moja glava, oh, čini mi se...

— Doktor ti je dao kloroforma i izvadio metak. Šerif je odjahao na tvoj ranč po Dana, ali...

— Dan je mrtav.

— To znamo. Šerif ga je našao na ranču i odnio njegovo tijelo u mrtvačnicu.

— Hvala ti, Jede. Ne bih ti htio biti na teretu.

— Ne govori besmislice, Luke — reče Jedova žena, koja je u tom trenutku ušla u sobu. — Nisi nam na teretu.

— Drago nam je što smo mogli pomoći prijatelju — dometne Jed. — Što se dogodilo, Luke?

— Ubili su Dana. Ne znam tko je to od njih učinio. Bila su četvorica. Jedan od njih bio je Adam Foss, kojeg sam vidio u šerifovu uredu. Proveo je noć u zatvoru. Šerif je rekao da je pravio nered i pucao i stoga ga je istjerao iz grada. Ostalu trojicu nikad prije nisam vidio. Htjeli su plan koji je imao Dan,

— Kakav plan? — upita Jed.

— Neki dan u »Alhambri«, spominjao si neki plan. Ako se dobro sjećam, radilo se o putu u napušteni rudnik San Saba.

— Da, to je taj plan — odgovori Luke i ispriča sve što se dogodilo. — Koliko dugo sam ovdje?

— Od jučer po podne, pošto ti je liječnik Harding izvadio metak — odgovori kovačeva žena.

— Sad ću ti pripremiti jelo.

— Moram ustati i otići — reče Luke i pokuša se dići, ali sruši se na krevet.

— Ostani ovdje dok ne prizdraviš — savjetovala mu je kovačeva žena.

— Veoma cijenim sve što činite za mene, gospodo — reče joj Luke — ali moram krenuti u potjeru za njima.

— Znaš li gdje su? — upita Jed.

Luke odmahne glavom.

— Ne znam, ali naći ću ih. Kunem se da ću ih naći!

Kovač i njegova žena su se pogledali.

— Luke — reče kovačeva žena — tko se mača laća, od mača će i poginuti.

— Oprostite, gospodo, no znate li ono: oko za oko, zub za zub?

— Ja moram na posao. Jeo sam, a sad ćeš i ti, Luke, pojesti juhu — reče Jed.

Luke pruži Jedu ruku, rekavši:

— Zaista ti hvala, Jede, za sve što činiš za mene!

Kad je Jed izašao, Luke je ležao i promatrao strop, osjećajući kako ga stežu zavoji. Razmišljao je koji je od četvorice razbojnika ubio Dana. Prisjetio se zajedničkog života s bratom, a

posebno u posljednje vrijeme, kad mu je Dan mnogo pomagao.

Prisilio se da prihvati istinu o bratovoj smrti, ali nikako nije mogao prihvatit prazninu koju je Danova smrt ostavila. Činilo mu se da se ta praznina nikada neće ispuniti. Odnosno, dok ne bude... Tada ponovo pomisli na Fossa, njegove ortake i onu strašnu noć u svojoj kući. Obuzme ga želja da ih stigne, da ih teško rani, da ih ubije.

Njegovo razmišljanje prekine kovačeva žena:

— Imaš posjet.

Ušao je naprije liječnik Harding, a za njim šerif Britton.

— Imao si sreće, Luke — reče liječnik. — Metak ti je mogao probiti pluća, ali se, za pravo čudo, to nije dogodilo. Kako se osjećaš?

— Dobro, doktore.

— Izgubio si mnogo krvi. Dobrom hranom ćeš to nadoknaditi. Kuhaj mu snažnu hranu, Sarah — obratio se liječnik kovačevoj ženi.

— Hoću, doktore, budite bez brige.

Luke reče šerifu:

— Krenuo sam u tvoj ured, ali nisam onamo stigao.

— Čudim se što si ovako ranjen i toliko daleko stigao — odgovori šerif.

— Adam Foss je pucao u mene i mislio da sam mrtav.

— Foss? — šerif namršti obrve. — Ne misliš valjda na onog čovjeka kojeg sam istjerao iz grada?

— Da, na njega.

— Ali zašto je to učinio. Luke? Pa ti ga nisi ni poznavao!

— S Fossom su bila još trojica. Jedan od njih, Johnny, ima

oči različite boje, jedno crno, jedno smeđe. Druga dvojica zovu se Hawkins i Beau. Beau i Johnny pucali su na Valdeza pred mojom kućom. Htjeli su saznati odakle mu srebro koje su mu oveli. Valdez je ispričao Danu da je kao zarobljenik Komanča radio u rudniku San Saba. Sva četvorica su došla na moj ranč, ali Valdez je već bio mrtav. Tada sam naišao ja, a Foss je skočio na mene. Htjeli su znati što je Valdez prije smrti rekao Danu. Zaprijetili su Danu da će ga ubiti ako ne bude govorio. Stoga sam im rekao da je Valdez ostavio plan, ali nisam znao gdje je. Dan im nije htio reći gdje je, pa su ga ubili. Foss je pucao i na mene. Čuo sam da je on krenuo u Chisholm. Čim se oporavim, poći ću za njim, a kad ga nađem, morat će mi reći gdje su ostala trojica.

— Još nisi spreman za jahanje — reče šerif. — Ipak, nadam se da ćeš naći Fossa, zacijelo na sjeveru, jer goni stoku za ranč »King«.

— Onda ću ga lako stići, jer stoka se polako kreće.

Liječnik Harding predao je kovačevoj ženi kutiju pilula i napomenuo da ih ranjenik mora uzimati redovito svaka četiri sata.

Pošto je ručao, Luke se odmarao i razmišljao. Kad bi barem bio sposoban da jaše! Dugo je tako ležao i stvarao planove. Moglo bi se dogoditi da šerif uhvati Fossa i strpa ga u zatvor. Ali što s ostalom trojicom? Luke je odlučio da ih jednog po jednog kazni.

*

Sutradan poslije doručka došao je šerif.

– Jesi li uhvatio Fossa? – upita Luke.

Šerif nije odgovorio.

– Što je? Jesi li ga uhvatio ili nisi?

– Nisam.

– Zašto?

– Našao sam ga kod stada. Razgovarao sam s predradnikom Wethersom i s Fossom – odvrati šerif, ne znajući kamo bi s rukama.

– A zašto ga nisi doveo?

Uto u sobu uđe kovačeva žena noseći Lukeovu odjeću i čizme. Pruži mu papirić koji je našla u čizmi.

Šerif pogleda papir. Promatrao ga je neko vrijeme.

– To je Danov plan o kojem sam ti govorio – reče Luke pošto je žena izašla iz sobe. – Valdez ga je nacrtao za Dana.

– Čudno – reče šerif, pogledavši Lukea.

– Što je čudno?

– Jučer si rekao da su razbojnici upali na tvoje imanje radi toga plana.

– Da.

– Ako se dobro sjećam, rekao si da im Dan nije kazao gdje je plan.

– Da, tako je.

– Rekao si nadalje da nisi znao gdje je plan.

– Nisam znao.

– Pa kako se sad odjednom plan nalazi u tvojoj čizmi? Rekao si da je Dan ubijen prije nego što ti je kazao gdje je plan.

Luke mu objasni kako je plan našao u Danovu šeširu. A onda ga upita:

– Pa dobro, zašto nisi doveo Fossa?

– Zato što je izjavio da nije ubio Dana i da nije pucao na tebe. Tvrдио je da te nikad nije

vidio. Rekao sam mu da si bio u mom uredu kad sam razgovarao s njim. Opisao sam te i prisjetio te se, ali i dalje je tvrdio da te ni prije ni poslije nije vidio.

– To je najpodlija laž!

– Predradnik Wethers se zakleo da se Foss pridružio goničima stada istog dana kad je pušten iz zatvora i da od tog trenutka nije napuštao logor. Pitao sam ga rade li za Fossa Johnny, Beau i Hawkins. Odgovorio je da ne rade. A sada, Luke, moram te nešto pitati.

– Što?

– Može li netko posvjedočiti da su ta četvorica bila na tvom imanju?

– Nitko.

– Prema tome, evo, na čemu smo: tvoja riječ protiv Wethersove.

Luke zaprepašteno pogleda šerifa. Nije mogao vjerovati svojim ušima.

– Jučer sam usput otišao bankaru Prentissu – nastavi šerif. – Pitao je kako si i razgovarali smo o tebi. Spomenuo je da si od njega zatražio zajam i da ti ga nije mogao dati. To me podsjetilo na riječi kovača Jeda, koji je ispričao kako ti je Dan donio plan o napuštenom rudniku San Saba dok si pio s ostalima u »Alhambri«. Jed se sjetio kako si rekao da bi mogao postati milijunaš kad bi imao taj plan.

Luke jednostavno nije mogao vjerovati u to što je čuo.

– Možda naslućuješ kamo sve to vodi, Luke?

– Reci mi.

– Poznajem te već godina-ma, Luke, i teško mi je to izreći. Ali ako Foss i ona trojica koje

si spomenuo nisu ubili Dana ni ti su pucali u tebe, tko je to učinio? I zašto?

Luke nije odgovorio. Samo je i dalje gledao u šerifa.

Prema bankarevoj tvrdnji, tebi je bio prijeko potreban novac. Znam i to da je odlazak Sama Lindena raspršio tvoju nadu da ćeš mu prodati konje. Ako tome dodamo tvoje riječi o tome što ti taj plan znači, sve se uklapa.

— Želiš li reći da sam ja ubio Dana kako bih se domogao plana?

— Možda. Možda je on htio sve za sebe i nije želio ništa dijeliti s tobom. Možda ste se i porječkali. Možda je on pucao u tebe, a ti si ga ubio radi toga plana. Luke je ne vjerujući gledao u šerifa.

— Luke, moram te uhapsiti. Postoje sumnje da si ubio svoga brata Dana.

— Nisam ga ubio!

— To će se vidjeti na sudu. Možeš to reći poroti.

V

Luke je munjevito razmišljao. Šerif je spomenuo sud i porotu. U duhu je vidio lice suca Cartera. Nikad još nije bio u sukobu sa zakonom. Istovremeno je pomislio kako na tom suđenju ne bi bio oslobođen krivnje, jer nema dokaza.

Posegnuo je rukom pod jastuk i uperio revolver u šerifa.

— Luke!

Luke s mukom odgrne pokrivač i side s kreveta, držeći i dalje revolver uperen u šerifa.

— Obući ću se — reče Luke — a onda ću odjahati. Ti budi miran i sve će biti u redu. Pozvao je kovačevu ženu i zamo-

lio je da mu spremi hrane.

U trenutku kad je kovačeva žena bila na vratima, šerif se munjevito bacio na Lukea koji je sjedio na krevetu i izbio mu oružje iz ruke.

— A sad se obuci i idemo! Mogu pozvati nekoga da ti pomogne do zatvora.

— Hvala, nije potrebno — odgovori Luke.

Kad ga je zaključao u ćeliju, šerif reče:

— Kažeš da nisi ubio Dana, ali potegao si oružje na mene. Ako si nedužan ovo ti neće pomoći na sudu. Luke je šutio.

— Napola sam vjerovao u tvoju priču, Luke, no sada. Zašto si htio pobjeći?

— Imam svojih razloga — odgovori Luke. — Zapravo, četiri razloga.

X

Sutradan oko podneva Luke je ležao u ćeliji kad je začuo korake kako se približavaju. Pojavio se šerif i rekao:

— Imaš posjet.

Luke je tada ugledao poznate smeđe oči iza drugih trepavica. Inače nasmiješene usne bile su sada stisnute. Stojeći pred rešetkama ćelije, Elizabeth Dacey učinila se Lukeu prelijepom. Prišla je rešetkama i dodirnula Lukeu ruku.

Luke je želio porazgovarati s djevojkom. Zapravo, želio je više: da je zagrlji, kao što je i prije često učinio. Ali prošlost je prohujala, ostao je sam, u sadašnjosti koja se uveliko razlikovala od prošlosti. Nije se pomaknuo, samo je promatrao djevojku, čekajući da ona progovori.

— Luke, maloprije sam se

vratila kočijom iz Beaumonta. Otac mi je ispričao što se s tobom dogodilo.

— Drago mi je što te vidim, Elizabeth.

Elizabeth je pažljivo promotrila njegovo lice.

— Osjećaš li se dobro? Znam da su pucali na tebe, da je Dan...

— Dan je bio čovjek, dobar brat i kad malo bolje razmislim, jedini prijatelj kojeg sam imao.

— Žao mi je zbog Dana. No sve će se srediti, vidjet ćeš Luke. Kad prođe suđenje, sve će biti kao i prije.

— Za mene neće biti kao prije, Elizabeth. Dan je ubijen.

— Mislila sam na nas dvoje, Luke.

— Hoće li biti kao prije, Elizabeth?

Pogledala ga je u oči i upitala:

— Što ti misliš?

— Vjeruješ li da nisam ubio Dana?

— Naravno da vjerujem. Ne mogu zamisliti da bi ti to učinio.

Skrenula je pogled i Luke je to zapazio. Znao je što misli.

— Ja ga nisam ubio — kazao je.

— Voljela sam te, Luke i..

— Voljela?

— Ne dopustaš mi da dovršim ono što želim reći. Htjela sam reći da te još volim. Nije me briga što se dogodilo i što će se dogoditi. Ništa neće promijeniti moje osjećaje prema tebi.

— Griješiš, Elizabeth. To može promijeniti tvoje osjećaje. Suđenje...

Elizabeth zatrese glavom.

— Poznajem te Luke. Već se godinama znamo, a ja pozna-

jem svoje srce i pažljivo slušam poruke. Mogu razlikovati ljude. Ti si dobar čovjek, Luke. Ne marim za ono što ljudi govore.

— Što ljudi govore?

— Nije važno.

— Reci mi.

— Moj otac kaže da nećeš dobro proći, upravo zbog onog plana.

— I ja to mislim.

— Ali sve će biti bolje, mora biti.

— Nisam u to baš siguran.

— Tvoj branilac će biti Ross.

— Ali ja nemam novca za odvjetnika i nisam zahtijevao da me Ross brani.

— Netko ga je unajmio da te brani.

— Ti? Ti si ga unajmila da mi pomogneš!

— Jesam.

— Elizabeth! — Luke pruži ruke kroz rešetke. — Bit će potrebno mnogo vremena da ti se odužim za sve što činiš za mene.

Elizabeth prihvati njegove ruke, pride mu i poljubi ga kroz rešetke. Luke joj uzvрати poljubac.

— Dolazit ću svaki dan, obećavam ti. Teško je biti osamljen. Ali, znaj, ti nisi sam. Imaš mene i ja ću ti pomoći koliko mogu.

— Mogla bi nešto učiniti.

— Što?

— Pobrini se za Danova konja, zacijelo je još u staji. Pošalji nekoga da ga nahrani. Ako ideš ti, pogledaj kako su moji muštanzi.

— Učinit ću to veoma rado, Luke — reče djevojka, oprostite se i ode.

Poslije podne je došao odvjetnik Ross i postavio Lukeu niz pitanja. Luke mu je sve potanko-

opisao, od trenutka kad se pojavio Valdez pred njegovom kućom do Danove smrti. Pošto je saslušao Lukeovu priču, odvjetnik upita:

— Postoji li netko tko je vidio te ljude kad su izjahali s tvog imanja? Razmisli dobro prije nego što odgovoriš. To je vrlo važno.

— Znam, gospodine Rosse. Nema nikoga tko bi to mogao posvjedočiti.

— Vidim na čemu smo — reče odvjetnik. — Razgovarao sam s ljudima koji će istraživati tvoj slučaj. Oni smatraju da je tvoja priča uvjerljiva, ali da sve ovisi o porotnicima. Ti ispričaj sve kao što si ispričao meni. Navedi svoje svjedoke.

Luke pomisli na Sama Lindena, ali on je zacijelo već otišao. Ipak, dao je imena trojice prijatelja, koje je odvjetnik ubilježio u notes.

— Vidjet ćemo se sutra u deset na sudu.

x

Sutradan šerif donose Lukeu britvu, sapun i toplu vodu. Pošto se obrijao i umio, šerif ga odvede u sudnicu. Luke je saslušao optužbu i učinilo mu se da tužilac govori o nekome drugome. O hladnokrvnom ubojici. Mislio je da bi tužba pristajala jednome od one četvorice razbojnika, a ne njemu.

Izredali su se svjedoci: banakar Prentiss, Jed Barkham i šerif Britton. Svi su ispričali što su znali o tom slučaju. Utvrđeno je da nema svjedoka za događaje u Lukeovoj kući i za odlazak razbojnika s njegova imanja.

Na kraju je sudac upitao Lukea:

— Nosite li oružje?

— Da, kolt kalibra 0.44.

Na to se tužilac okrenuo poroti i rekao:

U tijelu Dana Suttona nađen je metak kalibra 0.44. Luke se nagnuo i šapnuo svom odvjetniku:

Mnogi ljudi nose revolver kalibra 0.44.

Odvjetnik mu dade znak da šuti.

U zaključnoj riječi tužilac je napomenuo poroti:

— Pred vama je čovjek koji je počinio odvratan zločin, jer je pucao u krv svoje krvi, ubio je svoga brata. Takav zločin mora se najoštrije kazniti.

Nakon toga porotnici su pošli na zasjedanje, a sudac je dao isprazniti i provjeriti dvoranu.

Dvadeset minuta kasnije otvorena je dvorana i porota se vratila na svoja mjesta.

Pošto je pozvao Lukea da priđe, sudac Carter reče:

— Porota vas proglašava krivim za ubojstvo brata Dana Suttona. Sud vas osuđuje na smrt vješanjem sutra u podne.

Luke se okrenuo prema porotnicima. Izbjegavali su njegov pogled.

— Žao mi je Luke — reče branilac.

Kad je izlazio iz dvorane, Luke je posljednji put vidio Elizabeth: prekrila je lice rukama i plakala.

VI

Sjedio je u krevetu i promatrao pod, a misli su mu lutale. Razmišljao je o sutrašnjem danu. Pogled mu zapne za čavao kojim je bila pričvršćena podna

daska. Učini mu se da je malo izdignut. Brzo je kleknuo i pokušao prstima izvući čavao, ali nije uspio. Pregledao je ćeliju, tražeći nešto čime bi mogao nađići čavao. Nije našao ništa. On-
da se sjetio svojih ostruga. Skinuo je jednu i pomoću kotačića uspio podignuti čavao. Dalje je išlo lako.

Naporno je radio dok nije izvadio čavle iz četiri daske. Između poda i tla nije bilo baš mnogo prostora, ali mogao bi se provući. Teško će biti izbiti blokove na kojima je počivala zgrada šerifova ureda i zatvora.

Začuo je korake. Brzo je vratio daske na mjesto i sjeo na krevet.

– Donio sam ti večeru – reče šerif i postavi pladanj na postelju.

– Hvala – odgovori Luke.

Kad je šerif otišao, Luke ponovo digne daske i pregleda prostor ispod poda. Uspjet će se izvući.

Pošto je šerif ponovo došao i otišao prije odlaska na večeru, Luke podigne četiri daske, zavuče se ispod poda i uskoro se našao izvan zatvorske ćelije. Pred njim je bio drveni nogostup što je vodio glavnom ulicom. Čuo je prigušenu buku i smijeh iz saluna »Alhambra«. Na koljenima je otpuzao udesno ispod nogostupa. Čuo je korake iznad sebe. Mučno je napredovao, u prsima mu je gorjelo od napora. Kad je oko njega zavlada tišina, uspeo se na nogostup i zastao na uglu pokrajne ulice. Bio je svjestan da je nastupio najteži trenutak: mora pričekati slobodan prostor. Bilo je, doduše, mračno, ali ga netko ipak može vidjeti, nisu svi išli

rano u postelju. Uskoro će se salun zatvoriti, a onda će biti dosta ljudi na ulici.

Natukao je šešir na oči, skočio s nogostupa i tiho potrčao u sjeni kuća do prve živice, a onda kroz mali gaj do kraja grada. Krenuo je prema Elizabethinoj kući. Ipak prije nego što je došao pred nju, zaobišao ju je.

Stigavši pred kuću, zastao je. Zapazio je da je jedan prozor otvoren. Opkoračio je dasku i tiho ušao. Prišao je krevetu. Djevojka se trgnula, a on je ispod glasa rekao:

– Elizabeth, ja sam, Luke. Pogledala ga je u svjetlu mjesečine što je prodirala u sobu.

– Luke! Kako si izašao iz...

– Izašao sam. Sutra ćeš saznati kako. Moram otići, Elizabeth. Prije odlaska sam te htio vidjeti.

– Kamo ideš?

– Što dalje od konopca koji su mi pripremili. Rekla si da ćeš mi pomoći. Jesi li još pripravna na to?

– Naravno da jesam. Ali kako da ti pomognem?

– Potrebna mi je tvoja kobila.

– Neću da odeš, Luke!

– Znam.

– Mogao bi ostati ovdje i skrivati se u mojoj kući.

– Koliko dugo? Možda dan, tjedan ili zauvijek? To ne bi uspjelo.

Elizabeth je rukama prekrila lice. Luke je znao da je shvatila kako je njezin prijedlog besmislen.

Moram otići Elizabeth.

Ona je sjela i zagrlila ga, položivši mu glavu na rame.

– Prije odlaska htio sam te

vidjeti. Osim toga, potrebna mi je tvoja kobila.

Djevojka ga poljubi i reče:

– Luke, ja...

– Pst! – Luke pride prozoru a djevojka ustane i približi mu se.

– Hvala ti što si unajmila odvjetnika za mene – šapne Luke.

– Nije ti pomogao – promrmljala je gorko.

– Učinio je što je mogao.

Stajali su zagrljeni neko vrijeme. Ali Luke je znao da mora što prije otići da postoji malo nade da će ponovo vidjeti Elizabeth. Šerif će zacijelo poslati brojav s njegovim opisom svim drugim šerifima i početak će hajka na njega.

Moja kobila je snažna, Luke – prošapće Elizabeth i još čvršće ga zagrlila.

– Hvala ti za sve što si učinila za mene, Elizabeth.

Hoćeš li se vratiti, Luke?

– Neću dok ne skinem ljagu sa svoga imena.

– Mogao bi me pozvati kad se negdje smjestiš i smiriš. Ja bih došla Luke, trčeći.

– Moram ti reći pravu istinu, Elizabeth. Ne znam što će biti sa mnom. Mogu ti obećati, ali ništa sigurno. Zaplakala je, privivši se uz njega.

– Ne plači, Elizabeth. Ostavit ću tvoju kobilu na svom ranču. Možeš sutra otići po nju.

Jedva se otrgnuo od nje. Prekoračio je prozor i izašao. Dospjela ga je pomilovati po licu, a onda je tužno pognula glavu.

Pošao je tiho prema staji. Kobila se uznemirila kad joj je prišao, ali Luke ju je brzo umirio, osedlao i krenuo. Osvrnuo se još jednom prema kući i opazio

Elizabeth na prozoru. Mahnuo joj je i odjahao u noć.

Jahao je i razmišljao o svojoj neizvjesnoj budućnosti. Iznad njega su blistale zvijezde.

Kad je stigao kući, privezao je kobilu za stup ispred verande. Elizabeth će zacijelo doći po nju. Ušao je u kuću i upalio svjetiljku, a onda krenuo u Danovu sobu. Prevrnuo je ležaj i našao teški mornarski revolver. Čuvao ga je za teške dane, kad mu bude potreban. Sada su nastupili takvi dani. Razmišljao je o noći u kojoj je ubijen Dane. Da se mogao dokopati ove sobe i revolvera, Dan bi zacijelo još bio živ.

Ponio je revolver u kuhinju, pregledao ga, očistio i napunio. Onda ga je stavio za pojas i pokušao izvući. Bio je brz u potezanju.

Uzeo je voća i suhe govedine, stavio hranu u vrećicu, ugasio svjetiljku, izašao i krenuo prema staji. Njegov konj je bio ondje. Zaništao je kad je osjetio gospodara. Luke je uzeo Danovo sedlo i krenuo prema koralu, gdje su rzali pripitomljeni mustanzi. Prišao je najljepšemu, koji je bio namijenjen Samu Lindenu. U mislima poželi sreću Samu u Dokati.

Osedlao je konja. Ostalo mu je da učini još nešto. Širom je otvorio vrata koralu, viknuo na konje i zatoptao nogama. Mustanzi su začas nestali u postranstvima ravnice. S tugom je gledao za njima, ali mu je ipak bilo drago što im je vratio slobodu.

Uzjahao je i krenuo prema sjeverozapadu. Nije se ogledao da još jednom vidi svoj dom, iako je gorio od želje da to učini.

Htio je još jednom pogledati mjesto na kojem je proveo dosadašnje godine svoga života. Znao je da tu ostavlja i više od doma: ostavlja Elizabeth, djevojku što je bila sastavni dio toga života koji sada ostavlja za sobom.

Jahao je kroz noć, nastojeći se što prije udaljiti od grada. Nadao se da šerif spava.

Naglo je okrenuo prema sjeveroistoku, prema suhom koritu potoka Cold Kettle, nastojeći zamesti svoje tragove. Napio se vode na prvom izvoru na koji je naišao, a pustio je i konja da se napoji. Ponovo je uzjahao i krenuo prema kamenitom području Old Broken Brack. Jahao je polako. Imao je za to dva razloga: da odmori konja i da na kamenitom tlu zamete svoje tragove. Napustio je Old Broken Brack jašući prema sjeverozapadu.

Razmišljao je o četvorici za kojom je krenuo u potjeru. Nije znao gdje da ih traži i nađe. Ipak, znao je barem jedno mjesto. Prisjetio se razgovora između šerifa i Fossa. Foss je rekao da preko Chisholma ide sa stadom u Red River Stadion. Odlučio je krenuti za stadom i za Wethersom. Htio mu je postaviti nekoliko važnih pitanja.

Jahao je kroz noćnu tišinu, koju je samo ponekad prekinulo tužno zavijanje kojota. Razmišljao je o onom što je ostavio za sobom, u prvom redu o Elizabeth i o rodnoj kući. Pomirio se s tim da ih više nikad neće vidjeti. Kuću i imanje zacijelo će preuzeti Prentissova banka na račun dugova. Ako banka ne nađe kupce, kuća i imanje će s godinama propasti.

Iza njega je ostao i Valdezov plan napuštenog rudnika San Saba. Vjerojatno ga nikada neće ugledati. S gorčinom pomisli da mora zaboraviti i rudnik San Saba i njegovo bogatstvo. Ima važnijeg posla od toga: mora pronaći četvoricu razbojnika i suditi im.

VII

Jahao je punih šest sati. Stao je samo dva puta: prvi put da malo odmori konja, a drugi put zato što se približavala zora.

Kad se rasvjetlilo na istoku, ogledao se oko sebe. Svuda se prostirala ravna prerija, prošarana ovdje-ondje niskim grmljem. Na nekim mjestima uzdizale su se hridi vapnenca. Krenuo je prema njima i kad je stigao do veće skupine, zaobišao ih je. Našavši prikladno mjesto između nekoliko stijena, zaštićeno sa svih strana, sjahao je. Napojio je konja i pustio ga da pase, privezavši ga o kolčić zabijen u zemlju. U manjoj udubini jedne od stijena rasprostro je gunj i začas zaspao.

Kad se probudio, sunce se već priklanjalo zapadu i sjene su se izdužile. Ustao je, popio malo vode i nešto pojeo. Osedlao je zatim konja i izjahao između stijena. Za jedan sat stigao je do puta prema Chisholmu. Slijedio je put prema sjeveru.

Povremeno se osvrtao, ali nitko ga nije pratio. Nije vidio jačača ni za sobom ni sa strane. Pustio je konja da ide korakom, jer je prethodne noći put bio zamoran.

Kad se u daljini pojavio Fort Worth, skrenuo je s puta prema zapadu, zaobišavši grad. Na pr-

vom potoku napojio je konja i napunio mješine.

Spustila se večer. Po položaju Sjevernjače, ocijenio je da bi mogla biti ponoć. Tada je u daljini začuo mukanje stada, što mu je govorilo da se nalazi blizu Red River Stationa. Zastao je i odlučio ostatak noći provesti tu. Privezao je konja za obližnje drvo, pojeo nešto, prostrb pokrivač i legao. Kraj sebe je položio revolver.

Probudio se pred svitanje i odjahao prema Red River Stationu. Kad je došao nadomak najbližeg naselja, opazio je stado kako se odmara na pašnjaku. Krenuo je prema čovjeku na konju koji je čuvao stado.

— Tražim vodiča stada Wethersa. Je li to njegovo stado?

— Nije — odgovori jahač. — Wethers je krenuo dalje. Zacijelo je već prešao Red River.

— Hvala — reče Luke i krene prema naselju, koje se sastojalo od nekoliko drvenih koliba.

Prošao je kroz naselje i stigao do južne obale Red Rivera. Voda je bila crvenkasta a izvor joj je bio u zapadnim planinama. Mnoga stada ostavila su tragove na prijelazu preko rijeke.

U tom trenutku jedno je stado prelazilo riječni plicak. To je zacijelo Wethersovo stado, pomisli Luke. Naprijed je jahao visok čovjek, a životinje su ga slijedile prema suprotnoj obali. Nekoliko jahača pratilo je stado postrance. Kola s kuhinjom čekala su na obali da stado prijeđe rijeku.

Luke odjaše do kola i upita:

— Je li ovo Wethersovo stado?

Jahač kraj kola kimne.

— Wethers je onaj sprijeda —

reče, pokazujući čovjeka koji je jahao ispred stada.

Luke je ostao na konju, čekajući da stado prijeđe vodu. Nakon kratkog vremena pošao je prema rijeci i upravo kad je njegov konj htio ući u vodu, Luke začuje psovku kauboja iza sebe i upozorenje:

— Živi pijesak!

Luke je zastao i vidio jedno grlo kako polako propada nedaleko od obale. Odmah zatim još nekoliko grla počelo je propadati.

— Bacite lasa i izvucite ih! — vikne kauboj.

Ostali goniči su ga poslušali. Bacili su lasa oko rogova ugroženih goveda i počeli ih izvlačiti.

— Stanite! — vikne Luke. — Tako ih nećete izvući.

— Zna li neki bolji način, gospodine? — ljutito će jedan od kauboj, privezujući laso za jabuku svoga sedla.

Budući da stoku nisu mogli izvući, morali su sjahati i prići joj. I Luke je sjahao. Oprezno, da i sam ne upadne u živi pijesak, približio se jednom ugroženom govedu i raskopao pijesak oko prednjih nogu životinje.

— Sveži joj prednje noge! — reče Luke kauboj. — Evo, ovako!

Učinio je to brzo i spretno.

— Treba tako svezati sve četiri noge — uputi kauboje — i onda stoka neće brzo propadati u pijesak, a lakše ju je i izvući. Svezat ćemo lasa za kola, upregnuti nekoliko pari konja i tako izvlačiti jednu po jednu životinju.

Izvlačili su već peto govedo kad je dojahao Wethers.

– Što se to događa? – upitao je.

– Živi pijesak – odgovori jedan od kauboja. – Po njegovu savjetu – doda, pokazujući na Lukea – bez teškoća izvlačimo stoku.

– Kako? – upita Wethers, a kauboj mu objasni.

Wethers sjaše i reče Lukeu:

– Vaš sam veliki dužnik, stranče. Nisam znao da se tako izvlači stoka iz živog pijeska. Ime mi je Wethers.

– Ja sam Luke Sutton.

– Mogli bismo poslati nekoga pred stado, da vas zamijeni – reče jedan od kauboja Wethersu.

– Nije potrebno – odgovori Wethers. – Ondje je Big Ben a on zna svoj posao. Ovo je treće stado koje vodimo on i ja. Pogledao je goveda i nastavio: – Ovaj dio stada, posljednji, neka prijeđe rijeku malo dalje nizvodno, ali pripazite da i ondje nema živog pijeska.

Kad su goniči krenuli s ostatkom stada, Wethers reče Lukeu:

– Čovjek kakav ste vi mogao bi mi uveliko biti koristan, Sutton. Kad stignemo u Station, morat ću se osloboditi nekoliko svojih ljudi. Neki piju, neki kartaju, a jedan je stradao kad su ga uhvatili da vara na karta-ma.

– Ja ne tražim posao – odgovori Luke. – Tražio sam vas.

– Mene? Pa našli ste me. Zašto ste me tražili?

– Reći ću vam. Prije nekoliko dana posjetio vas je šerif Britton.

– Da. Postavljao mi je pitanja.

– Znam. Moram vam reći da

su me vaši odgovori doveli u nepriliku.

– U kakvoj su vezi ta pitanja i moji odgovori s vama? – upita Wethers. – Jeste li i vi čovjek od zakona?

Luke odmahne glavom.

– Rekli ste šerifu da u vašoj družini nema Beaua, Hawkinsa i Johnnya. Šerif je razgovarao s jednim od vaših ljudi, Fossom, koji je izjavio da se cijelo vrijeme, osim one noći kad je bio u zatvoru, nalazio s vašom družinom.

– Tko ste vi zapravo, Sutton?

– Ja sam brat čovjeka kojeg su Foss i ona trojica ubili.

– Ubili? Šerif mi ništa nije govorio o ubojstvu.

– Što vam je zapravo rekao?

– Samo je pitao Fossa je li bio uz stado, a Foss je odgovorio da jest. Mene je pitao za onu trojicu koju ste spomenuli, a ja sam mu rekao da ne pripadaju družini. Ali pripadali su.

Luke osjeti uzbuđenje, no lice mu je ostalo mirno.

– Zašto ste lagali šerifu? – upita.

– Morao sam lagati da ne bih dobio metak u leđa – odgovori Wethers. – Jedan od njih, Beau, kojemu je pravo ime Asa Beaumont, bio je skriven u grmlju s puškom uperenom u mene. S njim su bili i Jim Hawkins i Johnny Loud Thunder. Njihovo oružje bilo je upereno u mene i šerifa. Opazili su šerifa kad je dolazio i kazali mi da moram reći da ih nikad nisam vidio.

– Foss je lagao da nije napustio družinu, a vi ste potvrdili njegovu izjavu.

– Da, ali nisam znao da su

oni ubojice. Kažete da su ubili vašeg brata?

– Da. Jedan od te četvorice, samo ne znam koji, pucao je i ubio ga. Tražim tu četvoricu. Zna li gdje su?

Wethers odmahne glavom.

– Ubojstvo! – reče tako tiho da ga je Luke jedva čuo. – Otišla su sva četvorica. Čim je šerif odjahao, i oni su otišli i otad ih nisam vidio. Zaista mi je žao zbog svega što vam se dogodilo.

– U kojem smjeru su odjahali?

– Prema sjeveru – odgovori Wethers.

Luke pogleda preko rijeke.

– Mislim da su otišli preko rijeke u Nation, tako da ih tek-saški zakoni ne mogu dohvatiti – dometne Wethers.

– Ondje sve vrvi od Indijanaca. Mučno mi je što moram proći tim putem, ali imam posao i moram ga obaviti. Pitam se hoće li nas Kiowe i Komanči propustiti.

Luke je i dalje gledao preko rijeke.

– Ubit ćete ih ako ih uhvatite? – upita Wethers.

Luke ne odgovori.

– Nadam se da shvaćate u kakvoj sam nevolji bio kad je šerif ujahao u naš logor – doda Wethers.

Luke ga pogleda i odgovori:

– Shvaćam, ali poslije ste mogli poslati šerifu nekoga svog čovjeka, pošto su ubojice odjahali. Mogli ste mu saopćiti istinu.

– Ja...

– Znam. Imate svoj posao i smatrali ste da nemate vremena da obavijestite šerifa.

– Rekao sam maloprije da se smatram vašim velikim dužni-

kom, Luke. Ne znam što vi zapravo mislite o meni.

– Kazali ste da su krenuli prema sjeveru – reče Luke.

– Beaumont je pričao da je dugo bio lovac na bizone. Možda su pošli na sjever u lov na bizone.

Luke je upravo razmišljao o Wethersovim riječima, kad netko pozove Wethersa. Prema njima je jahao neki čovjek, mašući šešikom.

– Prokletstvo! – smrkne se Wethers.

Luke pogleda Wethersa, ali ovaj je gledao u došljaka.

– Što je? Nevolje – upita Luke.

– Mislim da sam dobro učinio kad sam oslobodio Carlina iz pandža zakona u Fort Worthu. Ali vi znate što oni misle o lošim ljudima.

– Znam što misle. Uvijek i svuda isto.

– Prokletstvo! – ponovi Wethers kad je Carlin pred njim zastavio konja.

– Kako si, Wetherse? – upita Carlin. – Brzo sam jahao pošto su me pustili iz zatvora i evo me. Tu je i moj revolver – doda, pokazujući na korice. – Ali nisu mi vratili novac koji sam izgubio u posljednjoj partiji pokera.

Wethers upita Lukea:

– Jeste li sigurni da se ne želite zaposliti kod mene, Sutton?

Luke odmahne glavom.

Carlin sjaše i Luke zapazi da je taj čovjek odjednom pokazao zanimanje za njega. Mirno je promatrao Carlina kad je ovaj zakoračio prema njemu.

– Je li mu prezime Sutton?

– upita Carlin Wethersa, pokazujući na Lukea.

– Jest.

Carlin ponovo pogleda Lukea i čudno se osmijehne.

— Sutton — ponovi, a onda spusti ruku prema revolveru.

— Ako želiš zaraditi svoju plaću, Carline — reče Wethers — bit će bolje da odeš na obalu i pomogneš goničima stada.

— Visok oko metar osamdeset — Carlin je netremice gledao u Lukea — crne kose, sivih očiju, vitak, snažan.

— Carline — reče Wethers — jesi li čuo što sam...

— Moram vas nešto upitati — nastavi Carlin obraćajući se Lukeu i ne obazirući se na Wethersa. — Ne zovete li se vi Lucas Sutton?

Luke ne odgovori.

Wethers pogleda Lukea a onda Carlina.

— O čemu je riječ? — upita Carlina. — Zar se vas dvojica poznajete?

— Vi ste Lucas Sutton — reče Carlin. — Vaš opis potpuno odgovara opisu čovjeka o kojem su šerif i njegov pomoćnik u Fort Worthu razgovarali prije nego što sam odande izašao. Šerif je dobio brzojav, gospodine Suttone. Čini se da je za vama izdana potjernica zbog ubojstva brata.

Luke je mirno stajao, netremice promatrajući Carlina.

— Za vama je izdana potjernica zbog ubojstva? — upita Wethers Lukea, gledajući ga kao da ga prvi put vidi. — A vi ste rekli da su vašeg brata ubili...

— Bio sam osuđen zbog ubojstva svog brata — prekine Luke Wethersa. — Porota me osudila na smrt vješanjem. Kao što vidite, još sam živ. Nisam ubio svoga brata.

— Predstavnici zakona govore drukčije — reče Carlin.

— Za vas je raspisana nagrada od petsto dolara.

Luke je znao što može očekivati. Iskru koju je opazio u Carlinovim očima vidjet će i u očima drugih ljudi. Novac često upali takav plamen u ljudskim očima. Taj plamen gori i navodi ljude da učine nešto što katkad i požale.

— Bit će najbolje da odjašem — reče Luke Wethersu, krenuvši prema svome konju.

Carlin posegne za revolverom. Ali prije nego što je potegao oružje, Luke je već držao u ruci svoj teški revolver i ispali metak Carlinu u prsa. Carlin raširi ruke i padne.

— Prokletstvo! — prokune Wethers, pride Carlinu, okrene ga, a onda pogleda Lukea i reče: — Ubili ste ga!

— Vidjeli ste što se i zašto dogodilo. Pokušao je izvući oružje.

— Što ste ono rekli malo prije? — upita Wethers.

— Što sam rekao maloprije? — ponovi Luke, stavljajući revolver u korice.

— Rekli ste da bi bilo najbolje da odjašete. Mislim da bi to zaista bilo najbolje.

— To ću i učiniti — reče i krene prema rijeci.

Kad je sišao do rijeke, kauboj koji je nadzirao prelazak stada upita Lukea:

— Zar ste nam se pridružili?

— Nisam — odgovori Luke. — Odlučio sam da odem u lov na bizone u područje Nationa.

Projahao je kraj goniča i natjerao konja u rijeku.

VIII

Luke je jahao uz rijeku, na drugoj obali, dok sunce nije prešlo zenit. Posljednji put je jeo prethodne noći i sad mu je torba s hranom bila puna div-

ljeg luka i repe. Nije vidio nikakve divljači, ni jelena ni divljeg zeca. Doduše, nije imao pušku, ali nadao se da bi se mogao prikrasti divljači nadomet revolvera.

Prerija se pružala ubeskraj. Nije bilo nijednog drveta, već samo niskog smrekova grmlja.

Odjednom njegovo oštro oko spazi u daljini neko kretanje. Bio je to jelen. Napredovao je usporedo s njim i kao da se klonio susreta. Luke zaustavi konja, pođe malo unatrag i u širokom luku zaobiđe jelena, nadajući se da će ga moći dočekati nadomet svoga kolta.

Kad je smanjio razmak, Luke naglo osjeti glad, svjestan da bi sada mogao jesti i sirovo meso.

Odjednom je jelen naglo zastao, okrenuo se i vratio putem kojim je i došao. Luke zaustavi konja. Nešto je prestrašilo jelena, pa se vratio tražeći zaklon i spas. Luke je i dalje stajao kad je jelen prošao nedaleko od njega. Uskoro je životinju prekrila visoka prerijska trava. Tu je već bio indijanski teritorij i Luke pomisli kako bi se indijanska zasjeda mogla skrivati u travi.

Kad je bolje promotrio mjesto gdje je jelen zastao, zapazio je ugaženu travu. Sagnuo se na sedlu da ne bude vidljiva meta i promatrao travu. Ništa se nije micalo. Držeći u ruci revolver, polako je krenuo prema mjestu gdje je jelen zastao i pažljivo ga promatrao. Ništa se nije micalo. Što je onda prestrašilo jelena?

Blago je podbo konja i životinja je krenula prema ugaženoj travi. Tada je Luke spazio ono što je prestrašilo jelena. Najprije jednog ustrijeljenog bizona, a onda još tri. Znači, bit će dosta mesa! Posao će mu biti olakšan, jer je s bizona koša bila ogulje-

na. Sjahao je i prišao jednom bizonu. Zacijelo su sva četiri bila ubijena prije nekoliko dana, jer su se muhe već okupile oko njih. Znači, ništa od mesa.

Ugledao je duboke tragove kotača. U prvi mah je namjeravao slijediti tragove kola, no tada pomisli da najprije mora utažiti glad. Nakupio je smrekovine, nalio vode u posudu i skuhaao ono divlje povrće što ga je usput ubrao. Kad je pojeo mršavi obrok, još je kratko vrijeme sjedio uz vatru, a onda je ugasio i krenuo po tragovima kola.

Jahao je nekoliko sati i stigao do isušena korita nekog potoka. Našao je prikladno mjesto među stijenama i spremao se za spavanje. Privezao je konja za kolčić i legao. Revolver mu je bio nadohvat ruke.

Probudio se s prvim zrakama sunca i krenuo dalje. Uskoro je stigao do dubokog potoka, sjahao, pustio konja da se napije, a sam odlučio da se okupa. Skinuo je zavoj i ušao u potok. Godio mu je dodir s hladnom vodom. Okupao se, oprao svoje rublje i zavoje, a onda izašao iz vode i dobro se istrlljao prerijskom travom. Čekao je da mu se rublje osuši. Za to vrijeme iz torbe je izvadio ostatak povrća koje je skuhaao prethodnog dana. Jeo je hladnu hranu i razmišljao. Poslije obroka se pružio na toplo tlo i zadrijemao.

Kad se probudio, obukao se, osedlao konja i pošao po tragovima kola. Oni su ga napokon doveli do logora lovaca na bizone na obali Red Rivera. U logor je ujahao polako, no ipak, čim su ga ugledali, ljudi su se mašili pušaka.

— To je bijelac — reče jedan.

— Onda neka pride — doda drugi,

Luke pride i upita:

– Tko je vođa?

– Ja – odgovori mršavi čovjek smeđih očiju. – Ime mi je Farraday.

– A meni Sutton – odgovori Luke.

– Jeste li danas već jeli? – upita Farraday.

Luke kimne, promatrajući ljude oko Farradaya.

– Dobro došli u logor! Sjednite i ostanite ovdje neko vrijeme ako želite – reče Farraday.

– Ili namjeravate odmah krenuti dalje?

Luke sjaše.

– Mogao bih popiti malo kave ako vam je preostalo.

Farraday nešto dovikne kuharu i uskoro je Luke dobio punu šalicu vruće kave.

– Hvala vam – reče Luke i popije malo kave. – Jaka je.

– Kamo ste krenuli, Suttone?

– Nikamo određeno. Vidio sam vaš logor i pomislio da bi vam možda bio potreban par ruku.

– Nikada dosad niste lovili bizone, je li tako?

– Nisam, ali volim raditi i brzo učim.

– Jeste li ikada upotrebljavali ovo? – upita Farraday, uzevši iz ruku čovjeka što je sjedio kraj njega tešku pušku šarpovku.

– Istini za volju – odgovori Luke – nikad je nisam ni vidio. Je li to puška za lov na bizone kalibra 0.50?

Farraday se nasmiješi.

– Da. Može ubiti bizona s udaljenosti od dvijesto metara.

Luke zazviždi, uzme pušku koju mu je vođa lovaca pružio i pažljivo je pregleda.

– To je puška za prave ljude – reče Farraday.

– Čini se da je tako – odgovori Luke.

– Rekli ste da tražite posao, Suttone. Možda bih mogao naći nešto za vas. Ako znate rukovati nožem, mogli biste pomoći u guljenju koža. Čovjek koji može zguliti kožu pedeset bizona znači veliku pomoć. Inače biste možda mogli pomagati kuharu i održavati čistoću u logoru.

Luke pogleda logor, koji se sastojao od nekoliko šatora. Samo jedan je bio prekriven platnom, a ostali su bili skalupljeni kojekako. Na vrhu svakoga bila je razapeta bizonova koža.

– Nisu to baš poslovi koje želim obavljati – reče Luke.

– A što ste željeli?

– Htio bih biti lovac na bizone.

Jedan od lovaca nedaleko od njega glasno se nasmije. Farraday pođe prema jednim kolima i vrati se s tankom metalnom pločom. Luke ga je pažljivo promatrao.

– Jeste li spremni? – upita Farraday, držeći ploču.

Luke pogleda ploču, pa Farradaya, a onda odgovori:

– Mislim da jesam.

Farraday baci ploču u zrak. Luke nanišani puškom i opali.

Farraday pritrči ploči kad je pala, prigne se i podigne je. Bio je iznenađen: u ploči je bila velika rupa.

– Nije loše – reče. Mogli biste biti lovac na bizone. Koliko tražite za svoje usluge?

– Tražim ovo – reče Luke i pokaže tešku pušku. – To je biti moja plaća dok sam s vama. Dat ćete i hranu za mene i mogga konja.

Farraday iznenađeno pogleda Lukea i odgovori:

– Uzimam vas u posao.

– Vi ćete me upozoriti kad

istekne rok moje službe – reče Luke.

– Hoću. A sad se upoznajte s mojim ljudima, barem nekim, jer drugi su odjahali naprijed, u potragu za bizonima. Drago mi je što ćete jahati s nama. Možete upotrijebiti pušku koju sam vam dao.

Luke je znao da nije upoznao sve ljude iz družine, ali u jedno je bio siguran: Beaumont nije u logoru, a ni bilo koji drugi od onih razbojnika što ih je gonio. To, dakako, ne znači da nemaju veze s ovim lovcima. Možda traže novo stado bizona ili su se negdje sakrili nedaleko od logora.

Odlučio je da ništa ne pita o četvorici razbojnika. Nije htio izazvati nikakve sumnje među lovcima. Bila mu je potrebna puška i našao je načina da je se domogne. Kad mu puška jednom pripadne, tada ću odlučiti o svom sljedećem potezu.

Farraday ga je odveo do jednog šatora u kojem je bilo nekoliko poljskih kreveta.

– Možete se ovdje smjestiti – reče.

– Ne, hvala, više volim spavati na otvorenom.

Farraday ga je proveo kroz logor i pokazao mu gomile koža.

– Imamo i nekoliko hrpa jezika, koje odvozimo u Dodge Citys i ondje prodajemo. Suše ih i šalju u ostale dijelove države.

– Čuo sam o novom načinu štavljenja koža pomoću tanina – reče Luke. – Taj postupak čini kožu mekom, pa se od nje može proizvoditi i odjeća.

– To je točno.

– Jeste li se, otkad ste ovdje, sukobili s Indijancima?

– Nismo. I nadam se da se

nećemo sukobiti – odgovori Farraday.

– Jeste li čuli za sporazum u Medicine Lodgeu iz 1867. godine?

– Je li to sporazum po kojem bijelci ne smiju loviti bizone južno od granice Kanzasa?

– Da, to je taj sporazum – reče Luke.

– Čuo sam za njega.

– Vi kršite taj sporazum. Indijancima se to neće svidjeti.

– Mislim da im se neće svidjeti ako otkriju da smo ovdje – odgovori Farraday. – Uostalom, ovih dana oni su u svojim rezervatima.

– Nisu svi u rezervatima. Na primjer, Quanah Parker i njegovi nisu, a nikad nisu ni bili. O njima valja voditi računa. Sporazum iz Medicine Lodgea dopušta Indijancima da napuste rezervate kad idu u lov na bizone. Upravo je sada vrijeme za njihov ljetni lov.

– Čudno govorite, Suttone. Najprije ste ujahali u logor i rekli mi da želite biti lovac na bizone, a sad mi kažete da moji ljudi krše zakon deset godina starog sporazuma s Indijancima.

– Ja samo iznosim činjenice.

– Hej, Farraday! – začu se nečiji glas.

Farraday i Luke se okrenu prema jahaču koji je dojurio u logor i onda zastao pred Farradayem.

– Ovaj put sam našao cijelo stado. Možda više od dvijesto bizona – reče došljak.

– Gdje? – upita Farraday.

– Istočno od logora – odgovori jahač.

Dok su Farraday i izviđač razgovarali, Luke je razmišljao koliko izviđača jaše izvan logo-

ra u potrazi za bizonima. Nagli dolazak ovoga jahača potvrdio je da Luke nije upoznao sve članove lovačke družine. U svakom slučaju nije upoznao ovoga što je sada dojahao, a ima ih još. Možda je Beaumont među njima.

– Hej, pripremite kola za odlazak! Idemo na istok!

Kad su konji bili upregnuti, lovci su se smjestili na kola.

– Krenimo! – vikne Farraday.

Luke se uspeo na kola i sjeo kraj jednog lovca.

– Je li ovo vaš prvi lov? – upita lovac Lukea.

– Da.

– Hoćete li pucati ili skidati kože?

– Pucati.

– To je lakši posao. Skidanje koža je teško. Dvije godine sam to radio.

U vožnji Luke još jednom pogleda pušku koju mu je dao Farraday. Bila je teška i dobro je ležala u rukama.

Nakon podulje vožnje Farraday vikne da kola stanu.

– Kola ćemo ostaviti ovdje, a poslije ih dovesti bliže stadu. Idemo, ljudi!

Luke je skočio s kola i prišao Farradayu, koji mu reče:

– Bit će najbolje da budete blizu mene, da vas mogu nadzirati, jer to je vaš prvi lov.

Luke je koračao kraj Farradaya, koji se približio stadu bizona sa strane suprotne onoj s koje je puhao vjetar.

– Moramo ovako prići stadu da nas životinje ne nanjuše – objasni Farraday.

Kad su se dovoljno približili, Farraday reče, pripremajući pušku:

– Sad smo blizu. Ciljajte u srce i pucajte što brže možete. Ra-

niti bizona znači uzalud trošiti municiju. Farraday prvi zapuca. Prislonio je pušku o rame i ciljao kroz dalekozor. Luke opazi kako se bizon propeo i onda pao u stranu. Tada i on podigne pušku, nacilja i opali. Najbliži bizon se stresao, borio se neko vrijeme da ostane na nogama, a onda pao.

– Odličan pogodak! Sad se možete smatrati lovcem na bizone – nasmije se Farraday i pljesne Lukea po leđima.

Bizoni su i dalje pasli, kao da ne opažaju opasnost.

Luke je ubio još jednu životinju.

– Prići ću im malo bliže – reče Farraday.

Kad je bio na pola puta između Lukea i stada, kleknuo je i zapucao.

Luke se pomaknuo u stranu, da se bolje namjesti. Zapucao je, a onda, odjednom, osjetio opasnost.

Stampedo bizona počeo je iznenada. Krdo je jurnulo na jednu stranu, onda naglo zastalo, pa krenulo u suprotnom smjeru. Iz krda je odjednom izjurio golemi bizon, a ostali su ga u bjesomučnom trku slijedili – ravno na Farradaya.

Farraday se naglo uspravio i počeo trčati prema Lukeu, ali je posrnuo. Ponovo se uspravio i nastavio trčati. Luke mu pojuri u susret. Pucnjava je prestala. I Luke i Farraday bili su iznenađeni neočekivanim stampedom, koji je prijetio da ih usmrti.

Krdo je protutnjalo kraj njih i postojala je opasnost da nestane u preriji. Valjalo je zaustaviti tu bujicu životinjskih tijela.

Luke klekne i ispali tri metka zaredom na velikog predvodnika i na prednje redove bizona. I ostali su zapucali. Bizoni su se

uskomešali. Neki su pali, a neki zastali i jurnuli natrag.

Farraday dotriči do Lukea i zadihano reče: – Skrenuli ste i zaustavili stampedo! Gdje ste naučili taj trik?

– Jednom sam doživio stampedo, ne bizona, već stoke. Bilo je to u Nationu. Indijanci Arapaho ukrali su nam noću dio stada i izazvali stampedo. Ostatak noći proveli smo u zaustavljanju stampeda. Jedini način da zaustavim stampedo bio je da pobijem bikove predvodnike. Kad mi je to uspjelo s pitomom stokom, pomislio sam, možda će mi uspjeti i s bizonima.

– I uspjelo je, osvjedočili smo se – reče Farraday. – Ali čini se da su mnogi ipak pobjegli.

– Ima još dana.

– Malo ću se odmoriti – reče Farraday. – A vi?

– Ja ću pogledati kako gule kože – odgovori Luke i krene prema ubijenim bizonima.

Kad su oni što su gulili kože obavili posao, svi su sjeli uz vatru da večeraju.

– U jednom trenutku sam pomislio da sam ubio svog posljednjeg bizona – reče Farraday.

Luke se osmijehne. Te večeri je prvi put jeo bizonsko meso.

– Nije li izvrsno? – upita ga Farraday. – Ali najbolji dio je jezik.

Zar uvijek ostavljate ovoliko mesa u preriji? Koliko dugo bi se Indijanci mogli hraniti tolikim mesom! Oni prave kobasice, suše meso i čuvaju ga za zimu.

– Mi uzmemo samo koliko nam treba do sljedećeg lova.

Sutradan nakon doručka, Farraday pride Lukeu i upita:

– Jeste li spremni da krenemo dalje?

Luke kimne.

– Onda podimo – reče Farraday.

U daljini su ugledali neka kola.

– To se zacijelo vraća naš Hawley – dometne Farraday.

– Tko je to? – upita Luke.

– Naš opskrbljivač. Otišao je po namirnice u Dodge City.

Uskoro su kola stigla i vozač se pozdravi s Farradayem.

– Umalo nisam promijenio gazdu – reče smješeći se.

– Što je bilo? – začuđeno upita Farraday.

– Baš sam natovarao hranu i ostalo na kola, kad su mi prišli neki ljudi i upitali me bih li im se pridružio u lovu na bizone u okolini Wallsa. Rekao sam jednom od njih: ne bih, hvala gospodine Beaumonte. Ja već imam svoj posao na jugu.

Luke se trgne.

– Jeste li rekli Beaumont? – upita.

Hawley ga pogleda i odgovori:

– Tako mi se predstavio. Zašto vas je to toliko uzбудilo? Zar ga poznajete?

– Možda. Rekao vam je da lovi oko Adobe Wallsa?

– Da.

Luke reče Farradayu:

– Moram odmah odjahati.

– Pa tek ste nam se jučer pridružili! – prosvjedovao je Farraday.

– Uzet ću pušku koju ste mi dali na upotrebu, ali ću vam je vratiti.

– Ljudi dolaze i odlaze. Uvijek mi je teško kad netko ode – reče Farraday. Pljesne Lukea po ramenu i doda: – Pitali ste me koliko ćete morati raditi za

ovu pušku. Istini za volju, morao sam vam to reći još jučer. Vi ste je već zaradili. Tako mi svega, jučer ste zamijenili nekoliko naših lovaca.

Luke pruži Farradayju ruku i pozdraviše se. Zatim pride kolima gdje je ostavio malo sušenog mesa i svoj laso. Uzme to i za nekoliko trenutaka napusti logor lovaca na bizone.

Smatrao je da bi Beaumont kojeg je spomenuo Hawley mogao biti onaj Beaumont za kojim traga.

Namjeravao je to provjeriti.

IX

Pošto je napustio logor lovaca na bizone, Luke je jahao uz Red River, slijedeći njen tok prema sjeverozapadu. Najzmlence je jahao i hodao, kako bi omogućio konju da se odmori. Tu i tamo bi zastao i dobro istrljao konja, a ponekad bi sišao i do rijeke da ga napoji.

Kad se sunce priklonilo zapadu i zrak postao hladniji, ogledao se za mjestom gdje bi mogao provesti noć. Izabrao je lijep borov šumarak nedaleko od pjeskovite riječne obale.

Privezao je konja za kolčić zaboden u zemlju i skinuo mu sedlo. Rasprostro je gunj pod borovima. Smjestio se tako da ima pogled na rijeku, ako bi netko naišao s te strane.

Pošto je večerao, sjedio je neko vrijeme oslonjen o deblo velikog bora, osluškujući tajnovite glasove noći. Razmišljao je o tome kako se osjeća sastavnim dijelom te prirode i bilo mu je ugodno u tišini kojom je noć prekrila cijelu krajinu. Sjećao se svog dosadašnjeg života i mislio o budućnosti. Kakva će biti?

Borovi su tiho šušitali i on je

uskoro zaspao dubokim snom.

Sanjao je o lovu na bizone, a onda se iznenada probudio, jer je začuo rezak zvuk. Munjevito je zgrabio kolt, uspravio se i stao iza debla. Ponovo je začuo rezak zvuk, kao kad se željezo tare o željelo.

Osluhnuo je i uskoro utvrdio odakle zvuk dolazi. Nedaleko od mjesta na kojem je spavao nekakva klimava kola prolazila su ravnicom škripeći i poskakujući, kao da će svakog trena stati i raspasti se. Kraj kočijaša sjedio je neki mladić.

Kad su se kola približila borovu šumarku, Luke je izvadio revolver iz korica i istupio.

— Hej, vi, tamo! — vikne kočijašu i mahne rukom.

Luke je prepoznao prijateljski pozdrav. Starac je okrenuo kola koja su vukle mule i pošao prema Lukeu. Kad su kola stala pred njim, vozač reče:

— Lijepo jutro!

Luke pogleda u nebo bez oblaka i odgovori:

— Da, zaista, lijepo jutro. Po podne će zacijelo biti vruće. Jeste li vi lovci na bizone?

— Nismo — odgovori starac i nasmiješi se. Mi lovimo novac u gotovu.

— Zar ovdje? — upita Luke, opazivši sličnost između starijeg i mlađeg čovjeka.

Kočijaš odmakne zastor iza svojih leđa. Luke priče kolima i pogleda u njih.

— Bizonske kosti — reče mladi. — Otac i ja skupljamo ih pošto ih strvinari očiste. Odvozimo ih u Dallas i prodajemo. Ondje ih melju i proizvode od njih gnojivo.

— U vama dvojici zacijelo ima indijanske krvi — prijateljski će Luke. — Ne dopuštate da propadnu čak ni bizonske kosti.

– Kosti ne mogu propasti – reče starac – kad se za njih može dobiti novac.

– Ako mi dopustite, pozvao bih vas na doručak – predloži Luke. – Ali moram priznati da vam nemam mnogo šta ponuditi. Samo malo kave.

– Jeli smo ujutro, veoma rano – odgovori kočijaš.

Luke je zapazio pogled koji je mladić uputio ocu.

– Možda ste jeli, ovaj momak bi zacijelo mogao popiti malo kave. Čini se da mu je najviše šesnaest godina.

– Uskoro ću napuniti osamnaest – odvrati mladić.

– Osim kave, imam i malo sušenog bizonskog mesa – reče Luke.

Starac kimne i pogleda sina.

– Jesi li čuo, Jeremy? Gospodin nas zove na doručak. Luke je otvorio torbe na sedlu i izvadio vrećicu s hranom, a otac i sin sjeli su na tlo posuto borovim iglicama. Luke pruži vrećicu mladiću.

Pretvarao se da ne opaža kako mladić pohlepno jede sušeno meso. Prišao je mladom boru i izrezao dugu traku kore. Skinuo je donji dio i pružio starcu.

– Kušajte ovo!

Čovjek uzme traku kore, pogleda je, a onda pogleda Lukea. Pošto ju je dobro prožvakao, reče:

– Nije loše. Nikad nisam ni pomislio da ću jednoga dana jesti koru drveta. Tko vas je naučio da se to jede?

– Živio sam neko vrijeme s apaškim plemenom Lipan, dolje na rijeci Pekosu. Moj najbolji prijatelj bio je Apaš. On i ja bili smo izviđači američke vojske prije mnogo godina. Jednoga da-

na odveo me svojoj kući. Upoznao sam njegovu obitelj i prijatelje i u indijanskom selu proveo neko vrijeme. Ondje sam naučio mnogo što korisno.

– Zacijelo je istina ovo što ste ispričali – reče čovjek.

– Vidim da još imate svoju kosu.

– Da, da, ima priličnih predrasuda o Apašima.

– Čini se da vam je boravak među njima bio koristan.

– Moram priznati da jest.

Luke je tada opazio da otac nije htio uzeti vrećicu s jelom od sina.

– Samo ti nastavi – reče starac – meni je dosta. – Lagao je.

Ipak je napokon posegnuo za hranom, izvadio komadić sušenog mesa i halapljivo ga žvakao. Zatim je ispričao Lukeu kako su on, njegova žena, sin Jeremy i dvije kćeri prije nekoliko godina putovali kroz Santa Fe i kako su ondje ostali neko vrijeme, jer su im uginuli volovi.

– Tada smo krenuli prema jugu – reče starac – s mulama i ovim kolima.

– Ali krenulo nam je nabolje – dometne Jeremy. – Uspjeli smo nešto i uštedjeti. Kad završimo ovo putovanje, ja ću imati oko četrdeset dolara vlastitog novca.

Jeremyjev otac se osmijehne i pride Lukeu, govoreći:

– Jeremy svu zaradu stavlja na stranu. Bacio je oko na neku djevojku. Zove se Alice.

Jeremy je porumenio a Luke se nasmiješio.

– Namjeravaju se uzeti – doda starac. – Je li tako, momče?

– Mislim da ćemo to obaviti

iduće zime — odgovori Jeremy ponosno i blistava oka.

Ako ikada dođete u Dallas, posjetite nas — reče starac. — Ime mi je Amos Gresham. Imamo malo imanje sjeverno od Dallasa. Propitajte se za nas i lako ćete naći put. Svi nas ondje poznaju i uputit će vas.

— Učinit ću to, budite uvjereni — odgovori Luke. Amos Gresham je ustao.

— Velika vam hvala na gostoprимstvu! — kazao je.

— A meni je drago što sam ovoga lijepog jutra imao društvo — odvrati Luke.

— Lijepo je vrijeme — reče Amos Gresham gledajući u nebo. — Nadam se da će potrajati.

Luke kimne i pogleda Greshama koji je krenuo prema svojim kolima.

— Moj otac je valjan čovjek — reče Jeremy. — Stoga je rekao da smo jeli, iako nismo.

— Odsad gledaj borove, osobito ona mlade — posavjetuje ga Luke — jer kora starih borova tvrda je za žvakanje. Možda ćeš imati sreće pa uhvatiti i nekog zeca.

— Otac i ja veoma cijenimo ono što ste učinili za nas.

— Želim ti mnogo sreće, Jeremy! Tebi i Alice.

Jeremy se stidljivo osmjehne i požuri prema kolima.

Uspeo se na sjedalo kraj oca i domahnuo Lukeu. Luke uzvraća pozdrav. Kola krenuše prema zapadu i uskoro nestadoše s vidika.

Deset minuta nakon toga Luke je izjahao iz borova šumarka i krenuo prema sjeverozapadu. Nije prošao ni pola kilometra kad je začuo prvi od dva pušćana pucnja. Odmah nakon toga

začuo je vrisak. Okrenuo je konja i osluškivao. Neko vrijeme je vladala tišina i nije se čula pucnjava. A onda je odjeknuo drugi pucanj i drugi krik.

Luke pojuri u smjeru odakle su doprli pucnjevi i krikovi. Usporio je kad je ugledao malu uzvisinu od stvrdnute lave. Dojahao je do nje, privezao konja za bor na istočnom kraju uzvisine i uzeo pušku.

Stegnuo je usne kad je ugledao prizor što se odvijao u ravnicima. Osamnaest Komanča zarobilo je Greshamove. Amos Gresham ležao je potrbuške, raširenih ruku. Indijanci su mu skinuli skalp, a između lopatica virila mu je strijela.

Mladog Jeremyja su svukli i vezali za stablo. Ratnici su na njemu iskušavali svoju spretnost. Jedan za drugim bacali su na njega lovačka koplja i noževe, otvarajući mu po tijelu rane. Luke čvrsto stegne pušku, svjestan da će, ako zapuca na Komanče otkriti svoj položaj. Primakne se rubu lave i spazi da se Amos Gresham miče. Starac koji je ležao blizu ugleda ga i tiho šapne:

— Zaklinjem te, skрати muke mome sinu.

Izrekavši to, starac klone i izdahne. Luke digne pušku, nanišani i ispali metak. Mladićevo tijelo se trgnulo. Luke ispali još jedan metak, kako bi bio siguran da su mladićeve muke prestale.

Indijanci su iznenađeno pogledali prema uzvisini lave. Brzo su uzjahali i krenuli prema Lukeu.

Luke pojuri k boru za koji je privezao konja. U krivudavom trku padne u neku udubinu i iz-

gubi na vremenu. Digne se i nastavi trčati prema konju.

Odvezao ga je i uskočio u sedlo u trenutku kad su Indijanci okružili uzvisinu lave.

Konj je jurio kao strijela. Stegnuvši konjske sapi nogama, Luke izvuče pušku iz navlake i zapuca na Indijance koji su ga progonili. Prvi metak je promašio, a drugi je poslao jednoga Komanča na tlo. Luke podbode konja i ponovo ga ubrza.

Iznenada je nekoliko Indijanaca iskrsnulo sa sjevera i našlo se pred Lukeom. Tada je shvatio da je u stupici.

Uspio je ispaliti još jedan metak na Indijance pred sobom, oborivši jednoga na tlo. Dotle je drugi dojurio, bacio tomahavk na Lukea, a onda se i sam bacio na njega. Obojica su pala na zemlju, a Lukeova puška je odletjela. Luke je teško pao na zemlju i prije nego što se mogao pribрати, bio je okružen Indijancima.

Nalakćen na tlu, promatrao je lica Indijanaca koji su šutke sjedili na konjima. Zgrozio se od pomisli što ga očekuje. Ali nijedan Indijanac nije se ni pomakao.

Luke je čekao, teško dišući.

Jedan Indijanac uzeo je njegovu pušku i nešto tiho rekao. Drugi je sjahao, pristupio mrtvom tijelu Indijanca kojeg je Luke ubio i natovarilo ga na konja. Prstom je pokazao na mrtvo tijelo a onda na Lukea. Rekao je nekoliko riječi jednom suplemeniku, ovaj je kimnuo pa onda počeo govoriti ostalima.

Dva mlada Indijanca su sjahala i podigla Lukea. Dok mu je jedan pritisnuo koplje na vrat, drugi mu je skinuo pojas s re-

volverom, uzeo laso i svezao mu ga oko ruku i tijela, ostavivši slobodan kraj konopca, koji je predao svom suplemeniku na konju. Indijanac je privezao laso za svoga konja, i krenuo, vukući Lukea za sobom.

Kad se laso napelo, Luke je morao trčati za konjem da ga životinja ne bi vukla po tlu.

Trčao je očiju i usta punih prašine. Nekoliko puta je pao prije nego što su Indijanci stigli u svoje selo, smješteno na ušću potoka Elk u rijeku North Fork.

Kad se laso napokon posve olabavilo, Luke je pao na koljena, trudeći se da dođe do daha.

Njegov dolazak u indijansko selo izazvao je veliko zanimanje: oko njega su se okupile žene, djeca, starci i ratnici koji su boravili u selu.

Ogledao se i iznenadio veličinom i napućenošću toga sela. Bilo je mnogo veće nego što je očekivao. Onda je zapazio i razlog toj velikoj napućenosti: u selu nisu boravili samo Komanči već i mnogo pripadnika plemena Kiowa, Cheynna, i Arapaha.

Indijanski ratnik kojeg je Luke ubio položen je na tlo pred njega.

— Hej, ti bijeli lovče na bizone!

Luke pogleda Komanča koji je stajao pred njim i koji je govorio engleski. Indijanac je prekrizio ruke na prsima. Ali Luke opazi da koža toga ratnika, premda opaljena suncem i vjetrom, nije tako tamna kao u ostalih Indijanaca. U crnoj kosi imao je razdjeljak a pletenice su mu padale sve do ramena. Nosio je jaknu i hlače od jelenje kože i mokasine.

— Opet smo se sreli, Parkeru

– s naporom reče Luke.

Zar bijeli lovac na bizone poznaje Parkera?

– Poznajem Quanaha Parkera, zamjenika poglavice plemena Qwahadi. Već smo se jednom sreli. Možda se Parker sjećá našeg susreta.

Parker kimne.

– Ti si vidio jedan napad Apaša Lipana, prije nekoliko godina – jedva izgovori Luke.

– I ti si... glas mu se pretvorio u krkljanje. Kad se malo oporavio, dodao je:

– Mi smo se izvukli.

– Bijeli lovac na bizone ubio je Crvenu Lisicu – reče Parker, pokazujući na mrtvaca što je ležao između njega i Lukea.

– On je najprije pokušao ubiti mene. Osim toga, ja nisam lovac na bizone.

– Imaš pušku za lov na bizone. Vidio sam je.

– Ne lovim bizone.

– A što loviš na indijanskom teritoriju?

– Četvoricu ljudi.

Parker promrmlja.

– Zašto loviš bijele dvonošce?

Luke mu sve ispriča.

– To nije važno. Važna je smrt Crvene Lisice.

Jedan Komanč, obojen ratnim bojama, pristupi Parkeru. Nije bio visok kao Parker a imao je okruglo lice. On nešto reče Parkeru na indijanskom.

Parker se okrene Lukeu.

– Lovac Kojota kaže da je smrt Crvene Lisice loš znak. Danas ćemo održati vijećanje, a sutra Ples sunca, da bismo bizone privukli natrag.

Indijanac je ponovo nešto rekao Parkeru, a ovaj pljune na zemlju, pa reče Lukeu: Lovac Kojota želi postati poglavica Komanča. On je veliki vrač. Želi

kao poglavica zauzeti moje mjesto kad Veliki Medvjed iz rezervata Fort Sill ode na vječna lovišta.

Parker tada ispriča Lovcu kojota Lukeovu priču o četvorici razbojnika koji su ubili njegova brata Dana i koje on goni. Tada se okrene Lukeu i reče:

Sada će te moji ljudi odvesti.

– Tvoji ljudi? – prezirno reče Luke. – Dolje, u ravnici, nisam vidio ljude. Vidio sam samo žene koje su mučile svoga zarobljenika kako to čine žene iz plemena Komanče. – Luke pogleda oko sebe po logoru a zatim Parkera, koji nije skidao pogleda s njega. Tada žustro nastavi:

– Hoće li hrabri Quanah Parker trčati sa svojim ratnicima oko mene i izvoditi vježbe kao što su to činili njegovi bijedni ratnici s onim mladim zarobljenikom?

Parker se naljutio:

– Ti govoriš odvažne riječi. Moji ljudi će vratiti te tvoje riječi u tvoje žensko grlo.

– Ljudi ubijaju u borbi, a žene ubijaju mučenjem – reče Luke.

Parker ga je i dalje uporno promatrao. Kad je ponovo progovorio, glas mu je bio hladan:

– Apaši su surovi prema svojim zarobljenicima. Komanči su također surovi. To ćeš osjetiti na svojoj koži.

– Već sam ih vidio na djelu. Vidio sam što su tvoje žene radile s onim jadnim zarobljenim mladićem. Parker je dao znak jednom od Indijanaca i pokazao na Lukea. Indijanac mu priđe. Na glavi je imao Lukeov šešir a oko pasa Lukeov opasač s teškim mornarskim koltom.

– Ovo je Lovac Konja – reče

Parker Lukeu. Tvoj metak ga je ranio u nogu. Ovo je bio – Parker upre prstom u mrtvaca što je ležao pred Lukeovim nogama. – Crvena Lisica. Ti si ga ubio. Ali Lovac Kojota je ostao živ. On će ti donijeti smrt.

Lovac Konja je dohvatio laso kojim je Luke bio svezan. Žestoko ga je povukao i Luke je poletio prema njemu. Tada se Lovac Konja okrenuo, prebacio laso preko ramena i povukao Lukea za sobom. Odvukao ga je u središte naselja. Kad su stigli tamo, odvezao je Lukeu ruke.

Čim mu je Indijanac oslobodio ruke, Luke ih protrlja jer su mu bile utrnule, a onda ih stegne u šake i udari Lovca Konja u lice. Indijanac zaječi naglo se sagne i udari Lukea objema rukama u prsa. Zatim mu munjevito zgrabi ruke i savi je ih iza leđa. Onemogućivši ga, žestoko ga udari glavom u prsa. Lukeu ponestane daha i utone u mrak.

X

Osvijestivši se od bolova, Luke osjeti da su mu ruke iza leđa svezane za stup, tako da ih nije mogao ni maknuti.

Na tlo ispred njega posjedali su članovi vijeća okupljeni na vijećanje. Iako nije mogao razumjeti riječi govornika, Luke je na njihovim licima vidio srdžbu.

Quanaha Parker je ustao i rekao:

– Bizon je kao krv u našem tijelu. Ako nema bizona, mi moramo umrijeti.

Njegove riječi popratilo je ljutito mrmljanje.

– Bijeli lovci – nastavi Parker – ubijaju u ravnici na tisuće bizona. Uskoro se u preriji više neće moći čuti topot bizon-

skih krda. U preriji će zavladata tišina smrti.

Ustao je drugi Indijanac. Kretnjom glave Parker mu dopusti da govori.

– Prije sedam godina – reče Indijanac – mi smo stavili svoj znak na papir bijelog čovjeka. Govorim o sporazumu sklopljenom i potpisanom u Medicine Lodgeu. Papir je govorio da bijeli vojnici neće dopustiti svojoj braći da dođu na naša lovišta bizona.

Ponovo se začuo ljutit žagor.

– Ali oni su došli. Treba im samo bizonska koža, a meso ostavljaju suncu i strvinama. Oni ubijaju i mlade bizone. Moramo otjerati bijele lovce dok još vrijedi sporazum. Tada je ustao pripadnik plemena Cheyenne i rekao:

– Bljedoliki su kao korov u kukuruzu. Iščupaš jedan, a na njegovu mjestu izraste pet novih. No naš vrač Lovac Kojota koračao je oblacima i rekao nam da možemo poraziti bijelog čovjeka uz pomoć jake medicine. Rekao je da svi mi zajedno Cheyenni, Kiowe, Arapaho i Komanči, možemo povesti veliki rat. Ja kažem da moramo poslušati njegove riječi i slijediti ga.

Tada ustane stari Indijanac s dugim pletenicama:

– Ja sam proživio šezdeset punih mjeseca i šezdeset mlada. Tek sam proživio tri puna mjeseca kad sam prvi put ugledao blijedo lice. Otad sam ih vidio toliko da im ni broja ne znam. Nailazili su kao valovi što nastaju kad žarko sunce rastopi snjegove na planinama. Oni će i dalje dolaziti. Možda je nastupilo vrijeme da naučimo koračati putovima bljedolikih.

Lovac Konja skočio je i rekao:

— Stari čovjek sjeća se lanjskih snjegova. Ali ja sam mlad i ne bojim se snjegova koje će donijeti sljedeća zima. Stari ljudi vole toplu odjeću i toplu hranu. Oni to mogu naći u rezervatima, ako im to indijanski agenti ne ukradu i onda prodaju. To sam vidio kad sam još bio dovoljno lud da živim u rezervatu. Život u rezervatu nije za pravog čovjeka. Stoga sam napustio rezervat i pridružio se Quanahu Parkeru u njegovu ratu protiv blijedolikih! Želim živjeti kao čovjek, a ako moram umrijeti, želim umrijeti kao ratnik!

Kroz redove članova vijeća ponovo je prošao žamor prosvjeda.

Tada Luke opazi da je iz kruga vijećnika ustao Lovac Kojota. Stajao je kraj Parkera. Prekrižio je ruke, zabacio glavu i pogledao prema suncu na zalasku.

— Istina je ono što sam vam rekao! — uzviknuo je.

— Mene je Manitu uzdigao na nebo, ondje sam koraćao oblacima i saznao velike tajne. Manitu mi je rekao da moram voditi vaša plemena u borbi protiv bijelog čovjeka i ubiti ga kao što on ubija naše bizone. Manitu mi je obećao da će se bizoni vratiti na naša lovišta i da ćemo biti sretni kao i nekad.

— Mi smo se nekoliko puta borili protiv bijelog čovjeka — reče sijedi starac s pletenicama, koji je govorio malo prije. — Iz borbi s blijedolikima nešto smo naučili. Naučili smo da kugle bijelih ranjavaju i ubijaju isto kao i kugle crvenokožaca.

Lovac Kojota kimne.

— Ovaj put će biti drukčije. Mi ćemo upotrijebiti ovo! Luke vidje kako se vrač sagnuo i podigao široki zemljani lonac.

— Boja velikog duha! — uzvikne Lovac Kojota. — Duhovi oblaka dali su mi ovu boju. Ona će spriječiti da meci blijedolikih probiju naša tijela. I kad mi ispalimo sve naše kugle, ja ću iz utrobe izbaciti nove kugle, da ih upotrijebite protiv bijelog čovjeka.

— Dosta! — vikne Parker. — Dosta tih riječi o snažnoj medicini i o boji velikog duha. Ovdje govorimo o ratu, a ne o snovima!

— Ispituješ li ti svijet, oblake i duhove? — upita podrugljivo Lovac Kojota, a onda pogleda sve članove vijeća.

Prije nego što je Parker uspio odgovoriti na vračevo pitanje, ustane jedan od pripadnika plemena Arapaho i reče:

— Ja, Posrnuli Pas, namazat ću se bojom velikog duha i jahati za Lovcem Kojota, da pronađemo i ubijemo bijele lovce.

Podrugljivo gledajući Parkera, Lovac Kojota priđe ratniku i poče ga mazati bojom. Lovac Konja ustao je i digao ruke uvis. Kazao je:

— Lovac Kojota želi postati poglavica kad Veliki Medvjed umre. On nam govori o boji velikog duha i o koraćanju po oblacima. Ako pobijedimo blijedolike, on će tvrditi da je to njegova zasluga. Ako izgubimo bitku, on će naći načina da ocrni Quanaha Parkera i okrivi ga za poraz. Drugim riječima, on misli da će zauzeti mjesto poglavice Velikog Medvjeda.

Većina članova vijeća nadglasala je i ušutkala Lovca Konja.

Kad se buka smirila, Lovac Kojota je obojio tijela svojih pristasa i onda stupio nasred kruga prisutnih.

– Hoće li me slijediti? – upitao je.

Žagor pristanka digao se u redovima vijećnika.

– Sjeti se – zagrmi Lovac Konja – sjetite se Fingersa Mackenzieja! Sjetite se dana kad je pukovnik na nas poveo vojnike na konjima!

Luke je čuo prezime Mackenzie, ali to je bila i jedina riječ koju je razumio iz svih govora koje su održali Indijanci. I dalje je nastojao da se oslobodi: pokretao je zapešća, kako bi olabavio veze.

– Ne zaboravite – nastavi Lovac Konja – da su Mackenzie i njegovi vojnici ubili dvadeset tri Komanča, zarobili sto dvadesetoro naše djece i žena, uzeli nam više od tisuću konja i spalili naše vigvame. Lovac Konja je na trenutak zastao, još jednom pogledao vijećnike koji su ga pažljivo slušali, pa nastavio: – Ratnici, Komanči, želim da ne zaboravite kako smo otišli u susjedna sela i ondje našli konje i kako nas je upravo Quannah Parker vodio u potjeru za američkim vojnicima na konjima. Sjetite se kako smo noću jahali blizu njihova logora i kako smo tada potjerali njihove konje u stampedo. Ako ste sve to zaboravili, pogledajte konja kojeg jaše Quannah Parker. Taj konj je nekoć pripadao velikom pukovniku Fingersu Mackenzieju!

Kad je Lovac Konja završio i sjeo, ustao je jedan stari Indijanac, i gledajući prema Parkeru, kazao:

– Ja se sjećam nečega.

– Govori – reče mu Parker.

– Želimo čuti čega se sjeća Osamljeni Vuk, poglavica Kiowa.

– Moj sin je jahao s ostalim

ratnicima i lovio konje. Naša braća Komanči jahali su s njim. Oni nisu htjeli nevolje se Teksašanima, pa su otišli u Meksiko. Ali Teksašani su napali naše mlade ratnike i u borbi su dva Teksašanina poginula. Uskoro su plavi kaputi došli po naše mladiće. Našli su ih i ubili devetoricu. Jedan od te devetorice bio je moj sin. Sjećam se kako sam čupao kosu i pustio na slobodu sve svoje konje. Sjećam se da sam našao kosti svoga sina i ponio ih kući da ih sahranim. Ali pošto sam našao kosti svoga sina, gonili su me vojnici na konjima i morao sam kosti zakopati na padini planine južno od Velike ravnice. – Starac je zastao, neko vrijeme šutio, a onda nastavio: – Bijeli vojnici nisu mi dopustili da se vratim u planinu po kosti svoga sina. I stoga, sjećajući se svega toga, prihvatilo sam poziv Komanča da dođem na njihovo vijećanje i da sudjelujem u Plesu sunca. Samnom je došao i Satanta. Ja kažem: moramo povesti rat protiv bijelih lovaca prije nego što bizon zauvijek nestane s naših lovišta. Što na to kaže Satanta?

Satanta, koji je sjedio kraj Osamljenog Vuka, ustade i reče jednostavno:

– Moramo povesti rat.

– Dajem svoj glas – javi se Parker – prijedlogu Osamljenog Vuka i Satante. Žao mi je što moj prijatelj Leteća Ptica iz Plemena Kiowa neće da dođe na veliko vijećanje Komanča.

– Leteća Ptica ne želi imati nevolja s bijelim konjanicima – reče Osamljeni Vuk.

– Možda je to zato – dometne Satanta – što u njegovim žilama teče krv plemena Vrana. Punokrvni Kiowa ne bi mirno

čekao i promatrao kako nestaju bizoni.

Tada je ustao jedan mladi borac iz plemena Cheyenne:

— Prije smo govorili o krađi pedeset mustanga za koje vjerujemo da su ih bijeli lovci bizona ukrali od nas i od plemena Arapaho. Mi, Cheyenni, zahtijevamo rat protiv bijelih lovaca bizona.

— Isto to zahtijeva i pleme Arapaho — reče Posrnuli Pas, kojeg je Lovac Kojota već premazao bojom velikog duha.

— Sada — reče Lovac Kojota, uperivši prst u Posrnulog Psa — metak ne može prodrijeti u tvoje tijelo. Premazat ću bojom velikog duha ratnike koji su se ovdje okupili, onda ćemo izjahati iz naselja, otplesati Ples sunca, a zatim otići i pobiti bijele ljude.

— Gdje ćemo ih naći? — upita Posrnuli Pas.

— U Adobe Wallsu — odgovori Lovac Kojota.

Kad je čuo da se spominje Adobe Wals Luke se trgnuo. Po uzbuđenju koje se ocrtavalo na licima prisutnih ratnika, zaključio je da zacijelo govore o ratu protiv bijelaca. Njihova obojena tijela također su ga navodila na tu pomisao.

Ali htio se uvjeriti u to. Stoga je, kad se indijansko vijeće razišlo, pozvao Parkera i kazao mu:

— Bijeli lovci na bizone u Adobe Wallsu uništiti će vas i vaše ratnike.

— Znači, ti razumiješ jezik Komanča — reče Quannah Parker.

Luke nije odgovorio, već je samo promatrao Parkera.

— Mi ćemo uništiti njih! — odgovori Parker i ode.

Znači, imao sam pravo, pomisli Luke. Pogledao je na stranu

na mjesto gdje su indijanski konji bili svezani za kolčiće i pasli. Među njima opazi i svog konja, još osedlanog ali puške nije bilo u navlaci. Znači, netko ju je prisvojio.

Kad je skrenuo pogled, vidio je pred sobom Lovca Konja, koji se osmjehivao. Indijanac je dodao granja na vatru, koja je za vrijeme vijećanja gotovo dogorjela. Onda je izvadio iz pojasa nož i stao šiljiti nekoliko borovih kolčića. Kad je obavio posao, otišao je u naselje, odnoseći našiljene kolčiće.

Luke ga je pratio pogledom dok mu nije nestao s vidika. Nekoliko minuta kasnije Lovac Konja ponovo se pojavio, noseći kolčiće i zemljani lonac. Stao je pred Lukea i počeo šiljke mazati bizonskim lojem, koji je donio u loncu. Luke nije bio spreman za ono što je uslijedilo. Lovac Konja gurnuo je zašiljeni kolčić Lukeu u prsa, i to tako da je stajao okomito. Dok je pripremao drugi, Luke se prisiljavao da ne zatvori oči. Drugi šiljak zabio je Lukeu u nadlakticu.

Kad je Lovac konja završio što je naumio, osam šiljaka virilo je iz Lukeova tijela.

Već se spustio mrak. Lovac Konja je otišao i Luke je ostao sam sa svojim bolovima, svezan za stup.

Pošto su se vatre u indijanskom naselju ugasile, Luke je pokušao rasklimati stup za koji je bio svezan. Gurao ga je tijelom od sebe, a onda svezanim rukama potezao k sebi. No kako su ga pekle rane, morao je to činiti vrlo pažljivo.

Uspio je nadjačati bolove, pa je udvostručio napor da izvuče stup. Znoj mu je tekao niz lice i tijelo. Napokon je uspio rasklimati stup. U trenutku kad ga je

htio izvući iz zemlje, krilo na ulazu najbližeg šatora se otvorilo a neki dječak je izašao iz njega i nestao u noći. Pridržavajući svezanim rukama gotovo iščupan stup, Luke je čekao dok se dječak nije vratio u šator. Tada, nagnuvši se naprijed, izvuče stup iz zemlje. Držao ga je neko vrijeme na leđima, boreći se protiv bolova. Onda je polako kleknuo, prevalio se na bok i rukama stao pomicati stup. Najprije je oslobodio noge, pa ruke. Kad se posve oslobodio stupa, izvukao je šiljke iz tijela i što je brže mogao krenuo prema svezanim konjima.

Došavši do njih osjetio je vrtoglavicu. Uhvatio se za grivu najbližeg konja i čekao da vrtoglavica prođe. Pošao je tada prema svome konju, odvezao ga i izveo iz naselja.

Kad se dovoljno udaljio od logora, uzjahao je i, nenaoružan, gol do pojasa bez šešira odjahao kroz noć prema Adoba Walsu.

XI

Sljedeće noći, nakon bijega iz naselja Komanča, Luke je jahao planinskom stazom. Mjesec mu je obasjavao put.

Prošlo je nekoliko sati prije nego što je našao ono što je tražio. Rječica Zapadni Adobe Walls pojavila se pred njim na mjesecini kao uska srebrna traka. Uputio je konja nizbrdo i životinja je oprezno koračala po kamenitom tlu prema rječici. Kad se spustio da rječice, Luke je slijedio njen tok dok u daljini nije ugledao zgradu obasjanu mjesecinom.

Jašući prema zgradi, Luke osjeti da nešto nije kako treba. Obrisi što su se ocrtavali prema tamnom nebu bili su nepravil-

ni, kao da su nazubljeni. Kad je stigao do poštanske postaje, zastao je i pogledao zgradu. Zidovi od nepečene cigle bili su srušeni na nekoliko mjesta a i krov je bio urušen.

Pitao se nisu li Indijanci pogrešno obaviješteni da je Adobe Walls (»Zidovi od nepečene cigle«) glavni logor lovaca na bizonu. Sumnjao je u to. Indijanci obično pažljivo odabiru svoje ciljeve, sve dobro prouče, do najmanjih pojedinosti planiraju svaki svoj napad. Osim toga, prisjetio se kako je u logoru lovaca bizona Hawley ispričao da Beaumont i njegova družina borave u Wallsu.

A sad je poštanska postaja pusta i zacijelo je u ruševinama ne samo mjesecima već i godinama.

Luke je okrenuo konja i vratio se na planinski put kojim je došao. Ondje je zagledao krajoblik. U blizini je tekao potok. Na zapadnoj strani nije bilo nikakvog naselja. Skrenuo je pogled prema istoku i u daljini nazreo rječicu Istočni Adobe Walls. Učinilo mu se da je srebrna crta riječkog toka na jednome mjestu presječena. Ponovo je nagnao konja niz strminu. Kad je stigao do rječice, utvrdio je da je dobro zaključio. Dolina kroz koju je rječica tekla bila je ispresijecana obrisima nekoliko zgrada. Kad se još više približio, mogao je razabrati pojedine zgrade.

Na istočnoj strani ugledao je nisku kuću prekrivenu busenjem. Unutar ograde nalazila se još jedna, manja kuća, također prekrivena busenjem. Južno od te zgrade bila je još jedna, sazidana od istog materijala. U zgradama nije bilo svjetla.

Luke pogleda u nebo, u zvi-

jezdu Danicu, i ocijeni da je otprilike jedan najviše dva sata u noći. Sjahao je pred srednjom kućom i umirio konja stavivši mu dlan na gubicu. Prišao je drvenim vratima i pokucao.

— Tko je? — upita iz kuće muški glas. — Ako ste opet vi, Beaumonte, ovaj put ću pucati!

— Otvorite! — vikne Luke, uzbuđen što je čuo prezime čovjeka za kojim traga.

Jedan od prozora, zaštićenih kapcima, otvorio se i iz njega je izvirila puščana cijev. Luke nije mogao vidjeti lice čovjeka koji je držao pušku.

— Tko ste vi? — upita čovjek iz kuće. — Što želite u ovo doba noći?

— Pustite me unutra, pa ću odgovoriti na vaša pitanja.

Puške je nestalo s prozora, a trenutak kasnije Luke je čuo povlačenje zasuna i vrata su se otvorila. On uđe u kuću, u potpunosti tamu.

Kad je čovjek upalio svjetiljku, Luke se ogleda po prostoriji. Bio je iznenađen vidjevši da se nalazi u nekom salunu. Tu je bio šank i mnogo bačava viskija. Stolci su bili složeni na hrpe na prljavom podu.

— Zovem se Luke Sutton. Napast će vas Indijanci.

— Vi izgledate kao da su vas već napali — reče čovjek promatrajući rane na Lukeovim prsima i rukama.

— Tko ste vi? — upita Luke.

— Jim Hanrahan — odgovori čovjek i položi pušku na šank.

— Jučer je ovuda projahao neki lovac na bizone. Zaustavio se da nešto popije. Kazao je da ide u Dodge i da su njega i njegova dva druga napali Komanči istočno odavde. On je uspio pobjeći, a njegovi drugovi nisu. In-

dijanci su ih ubili. Rekao je kako je čuo da su južno odavde bili napadnuti neki drugi lovci bizona. Dodao je da se po svemu čini da je posrijedi pobuna Indijanaca, pravi rat. Nije slučajno da su napadi izvedeni istovremeno na nekoliko mjesta.

— Zašto i vi i ostali stanovnici ovog naselja niste krenuli u Dodge?

— Otjerao sam tog lovca prije nego što je imao priliku da nekome drugom ispriča svoju priču.

Luke ponovi pitanje.

— Ja sam poslovan čovjek — objasni Hanrahan. — Vlasnik sam ovog saluna. Da sam ispričao ostalima što sam čuo od lovca bizona, svi bi otišli u Dodge. A tko bi ostao ovdje? Ja ne bio imao posla.

— Možete zaraditi za život i na drugi način — reče Luke. — Bit će bolje da kažete ostalima sve to o Indijancima, i to odmah.

— Ne, gospodine — odvrati Hanrahan. — Ja ću šutjeti. Moram štititi svoj uloženi novac. Ako nas Indijanci napadnu, svi ćemo se boriti. Nećemo imati vremena za bježanje. Eto, tako ja to zamišljam.

— Nitko vas neće prisiliti da idete u Dodge City ili drugdje, Hanrahane. Ako tako mislite, možete ostati ovdje i pripremiti viski i čaše za Indijance kad dođu. Ali zar ne smatrate da bi bilo pošteno omogućiti ostalima da odluče hoće li otići ili ostati i boriti se?

Umjesto da odgovori na Lukeovo pitanje, Hanrahan je postavio pitanje:

— Jeste li došli ovamo samo da nas upozorite da su Indijanci u ratnom pohodu?

— To je jedan od razloga

zbog kojih sam došao. — Luke je na trenutak zastao, pa nastavio: — Kad ste čuli moje kućanje na vratima, pomislili ste da bi to mogao biti netko drugi. Spomenuli ste Beaumonta. Je li tako?

— Da, Beaumonta — potvrdi gostioničar. — On je možda dobar lovac bizona, ali je i gnjava-tor. Probudio me oko ponoći samo da ugasi žed. A već je bio pri piću. Mislio sam da se vratio.

— Znate li kako je ime tom Beaumontu?

— Asa. Zašto?

— Hoćete li probuditi ljude i reći im ono što sam vam ispričao o Indijancima?

Gostioničar odmahne glavom.

— Rekao sam vam već... Hej, kamo ste krenuli?

Luke prođe kraj gostioničara i zgrabi pušku koja je ležala na šanku. Ubaci metak i ispali hitac u zrak.

— Ne pucajte! — viknuo je gostioničar, ali prekasno.

Luke mu pruži pušku, a onda priđe šanku i nalakti se na njega.

Za nekoliko minuta stanovnici naselja počeli su dolaziti u salun.

— Što se događa? — upita neki čovjek.

— Kakva je to pucnjava? — upita drugi.

Luke pričekao da se ljudi umire. Onda zausti da im sve ispriča, ali Hanrahan je u tom trenutku pokazao na strop i viknuo:

— Strop se ruši, čujete li?! Pomognite mi prije nego što vam strop padne na glavu!

Ponovo je nastao metež kad su ljudi počeli pripremati potporanj za glavnu gredu stropa.

— Neka netko pođe na krov i skine busenje! — javi se netko.

— Stanite! — vikne Luke.

Svi su zašutjeli i pogledali u Lukea.

— Strop se ne ruši — reče Luke. — Ja sam ispalio metak iz gostioničarove puške. Taj pucanj ste čuli.

— Zašto ste pucali? — upita jedina žena u salunu.

Luke im ispriča zašto je ispalio metak, ne obazirući se na Hanrahana, koji je nešto mrmljao o izazivačima nereda.

— Indijanci! — viknula je žena i stegla šal oko ramena. — Što je s vašim prsima i rukama? — upitala je gledajući u njegove rane.

— Uхватili su me Komanči — odgovori Luke.

— Ja sam supruga Williama Oldsa — reče žena. — Moj muž i ja vodimo restoran u ovom naselju. Podite sa mnom da vam očistim rane i zavijem ih. Imam melema, a osim toga, možete obući košulju moga muža.

— Hvala vam, vrlo ste ljubazni, gospodo Olds — odvrati Luke — ali ja radije posuđujem nego da prosim.

— Dobro. Možemo li onda tu košulju nazvati poklonom?

— Da, gospodo Olds — reče čovjek koji je stajao kraj Lukea.

— To je najprikladniji način.

Čovjek koji je izgovorio te riječi bio je visok oko sto osamdeset centimetara. Imao je plave oči i nosio je brkove. Kosa mu je bila crna, s razdjeljkom na lijevoj strani. Luke ga pogleda i ocijeni da nema više od dvadeset godina.

— Ovo je Bat Basterson — reče gospoda Olds, pokazujući na modrookog mladića. — A ovo je gospodin...

– Sutton. Luke Sutton. Drago mi je što smo se upoznali, gospodine Mastersone.

– Zovite me samo Bat, Luke, jer se po svemu čini da ćemo se uskoro zajedno boriti s Indijancima.

– Dodite u naš restoran, gospodine Suttone – pozove Lukea gospoda Olds. – Nešto ću vam pripremiti za jelo.

– Zovite me samo Luke.

Gospoda Olds kimne.

– Dobro, Luke.

Kad je Luke krenuo za njom i izašao iz saluna, čuo je kako ljudi raspravljaju što valja učiniti. Masterson je rekao da ne može krenuti dok ne bude pripravan za put, a to zasad nije.

– Možemo se vratiti ovamo – reče jedan čovjek – kad Indijanci odu. Bizoni će ostati ovdje, oni neće otići.

Gospoda Olds je gledala sa svojih vrata u salon.

– Gospodo Olds!

Ona se okrene k Lukeu.

– Po svemu se čini da ću ostati ovdje neko vrijeme i stoga bih išao po svoga konja i odveo ga u vaš koral.

– Sedlo možete spremati u brvnaru kraj koralu – reče mu gospoda Olds.

– Čim to obavim, vratit ću se u restoran – napomene Luke.

– Dobro – odgovori gospoda Olds i uđe u restoran.

Kad je spremio sedlo i konja odveo u koral, Luke se vratio u kuću. Putem je sreo gospodu Olds, koja je nosila posudu s vodom.

Stavila je prst na usta i tiho kazala:

– Moj muž Bill ponovo je legao. Idem k njemu i odmah ću se vratiti. Samo vi udite.

Luke je ušao u veliku prostoriju osvijetljenu sa četiri plinske svjetiljke. Sjeo je na drvenu klupu i ogledao se po prostoriji.

Uz jedan zid bile su hrpe robe. Nasuprot tome zidu nalazila se tezga s velikom blagajnom, a iza nje, na policama, niz staklenih kutija. Na kraju tezge bio je smotak papira za zamatanje robe.

Na neobojenim policama bila je složena svakovrsna roba. Na jednom dijelu bile su kutije s mecima i svežnjevi konopca. Tu je bilo i svjetiljki, konzervi, revolvera i pušaka. Na drugom kraju bile su limenke s kavom.

U drugom dijelu prostorije bili su stolovi s drvenim stolicama. Svaki stol je bio pokriven bijelim stolnjakom. U jednom kutu nalazio se veliki štednjak, a na zidu kraj njega bile su ovješene zdjele i lonci.

Pošto se gospoda Olds vratila u restoran s posudom punom vode, odmah se dala na posao. Upotrijebivši čisti stolnjak koji je skinula s najbližeg stola, oprala je i očistila Lukeu rane.

– U ovoj rani ima iverja – reče. – Stegnite zube, Luke.

Izvukla je drvce iz rane na njegovoj desnoj ruci. Ubrzo je obavila posao. Zatim je s drugog stola skinula čisti stolnjak i tako je dugo pritiskala tkaniču na njegove rane dok ih nije osušila. Kad je i to obavila, rekla je:

– Sada idem po melem. Pokazao se izvršnim u mnogim slučajevima. – Otišla je i začas se vratila noseći lončić. – To će vam zacijelo pomoći.

– Hvala – reče Luke pošto mu je melemom prekrila rane.

– Siguran sam da će mi me-

lem dobro činiti.

– Jeste li gladni, Luke?

– Bojim se da neću moći platiti, gospodo – odgovori Luke.

– Nije važno hoćete li moći platiti. Ne mogu vas ostaviti gladnog. Uostalom, već ste preplatili sve ovo time što ste nas upozorili da će nas napasti Indijanci. Svi smo vam za to veoma zahvalni, Luke.

Luke je bio iznenađen kako je ona brzo pripravila jelo i stavila ga pred njega. Pojeo je bizonско meso, mrkvu i krumpir, uživajući u svakom zalogaju.

– Iza kuće imam mali vrt – reče gospoda Olds. – Ondje sam posadila kukuruz, krumpir i još ponešto. Kukuruz će uskoro biti zreo. – Tada se udari rukom po čelu. – Oh, gotovo sam zaboravila. – Odmaknula je zastor u dnu restorana i nestala, ali uskoro se vratila s plavom platnenom košuljom i pružila je Lukeu. – Širi ste u ramenima od Billa, ali mislim da će vam ova košulja biti dobra.

Kad je obukao košulju i zakopčao je, Luke se osmijehne i reče:

– Baš je po mojoj mjeri, gospodo Olds.

– Zovite me samo Hannah.

– Hvala vam, Hannah.

– Biste li malo kave?

– Istini za volju, rado.

Pristavila je vodu i kad je zakipjela, ukuhala je kavu. Nalila ju je u šalice i sjela nasuprot Lukeu.

– Sigurno je jaka – reče Luke.

– Mogu dodati malo vode ako hoćete – odvrati gospoda Olds i htjede ustati.

Luke je zadrži rukom i reče:

– Nije potrebno. Zaista je do-

bra. Imao sam prijatelja koji je tvrdio da je kava dobra samo onda ako žličica u njoj može stajati.

Hannah se nasmijala. Zatim su neko vrijeme šutjeli, a onda je Luke upitao:

– Hanrahan je spomenuo nekog Beaumonta. Poznajete li ga?

– Da. To je Asa Beaumont. On je lovac na bizone.

– Maloprije ga nisam vidio u salunu.

– Pa, istini za volju, Asa previše pije. Sad vjerojatno spava. Kad se napije, mogao bi pre-spavati i najtežu topovsku paljbu. Isto tako je i s njegovim dobrim prijateljem, gnjavatorom Adamom Fossom.

Luke naglo odmakne svoju stolicu.

– Što je, Luke? Čini se da poznajete Asu i Adama? Maloprije ste rekli da niste vidjeli Asu u salunu, a sad, kad sam spomenula Adama Fossa, vi...

– Poznajem ih.

Luke nije mogao vjerovati da ima toliko sreće. Nadao se da će naći Beaumonta, a kad je došao u ovo naselje, slutio je da će ga naći baš tu. I slutnja ga nije iznevjerila. Međutim sad je naišao ne samo na Beaumonta već i na Fossa. Počeo je razmišljati o tome da ih jednim udarcem sredi obojicu. Tada mu iznenada padne na um pomisao: ako je Beaumont ovdje, onda bi možda...

– Hannah, poznajete li nekog Johnnija Thundera?

Hannah Olds odmahne glavom.

– A kaže li vam što ime Jim Jawkins?

Ponovo je odmahнула glavom i upitala:

— Zašto se propitujete za njih?

— U tom trenutku netko je zakucao na vrata.

— Naprijed! — vikne Hannah.

Vrata su se otvorila i u restoran je najprije uskočio veliki smeđi pas, a za njim visok čovjek.

— A, tu je on! — reče čovjek promotrivši Lukea.

— Pridi, Bille, i sjedni — pozove ga Hannah.

Čovjek sjedne između Lukea i Hannah, a pas mu legne pod noge.

— Luke, ovo je Bill Keeler — predstavi Hannah došljaka.

— Mnogi me nazivaju Old Man Keeler. Možete zaključiti zašto — reče Bill Lukeu. — Vi ste, dakle, Luke Sutton?

Luke kimne.

Keeler pogleda svog psa i počne ga gladiti. Zatim podigne glavu.

— Čuo sam, Suttone, da su vas dohvatili Komanči. Ali po svemu se čini da zbog toga niste prolili mnogo suza.

Sad se dobro osjećam zahvaljujući Hannahinu melemu i dobru jelu.

Keeler se okrene prema Hannah i upita:

— Pobrinula si se za njega, je li, Hannah?

Kad je ona kimnula, Keller će zamišljeno:

— Sve mi se čini da ću te Indijance o kojima je govorio Sutton pustiti da nas malo potjeraju. A onda, ako budem ranjen, ti ćeš se pobrinuti za mene kao što si se pobrinula za njega.

Hannah Olds se nasmije i reče:

— Ti si stari jarac, Bille Keeleru! Već si se odavno morao oženiti.

— Zašto tako govoriš, Hannah? Zacijelo si zaboravila sve ono što sam ti pričao. Ja sam bio oženjen čak tri puta! I nijednu od te tri squaw već godina-ma nisam vidio. Prvi put sam se oženio kad sam bio mlad i ponosan. Tek sam došao na indijansko područje. Kad danas o tome razmislim, očito je da sam prenaglio. Nevolja je bila u tome što njezinoj obitelji nisam dao nijednog konja, a poslije sam shvatio da nismo vezani čak ni po indijanskim običajima i zakonima. Njezin brat Indijanac došao je po nju i odveo je prije nego što smo se pravo upoznali. — Na trenutak je zastao, pa nastavio: — Moja druga squaw bila je čudna žena. Jednog dana umro joj je djed i to ju je silno pogodilo, toliko da je odrezala kosu. Da je utješim, dao sam joj svu svoju imovinu: konje, revolvere, mokasine, jednom riječju sve. A nju sam, na kraju, mijenjao za par dobrih konja. Svoju treću ženu sreo sam u teškim vremenima. U to vrijeme živio sam među Siouxima. Njezina majka došla je u naš šator i nije ga htjela napustiti, jer joj je kći ispričala laži o tome kako sam naklonjen nekoj drugoj squaw u našem logoru, a kao što znate, za Siouxe je ženina majka tabu. To je za mene bilo previše. Starica ni na tren nije napuštala naš šator. To je bio kraj moga trećeg braka. — Keeler pogladi svoga psa i nastavi:

— Otad sam bez žene, ali moj pas Sport uvijek je sa mnom. To traje već devet godina. On se ne ljuti kad na njemu iskalim bijes.

Osim toga, dobro zna sve moje mane.

— Bezbožnik! — reče Hannah Olds i osmijehne se.

— Pa dobro, bezbožnik sam — prizna Keeler. — Ja i Sport smo dva najveća bezbožnika. — Okrenuo se k Lukeu i odjednom se uozbiljio. — Što mislite, Luke, koliko će nas Indijanaca napasti?

— Na stotine — odgovori Luke. — I to pretežno Komanče. Njihov poglavica je Quanah Parker.

— Parker? — ponovi Keeler kimajući. — Pa mogu vam reći da se ne bih volio sastati s tim mješancem. Otac mu je Indijanac, a majka bijelkinja.

— Možda ga je majka naučila engleski — reče Luke — jer engleski dobro govori.

— Njegova majka se zvala Cynthia Ann Parker — nastavi Keeler. — Ona mu je dala ime Quanah. Quanah znači »miomirisani«. Nosio je to ime i poslije, kad su ga teksački rendžeri uzeli k sebi. Sreo sam ga kratko vrijeme pošto se to dogodilo. Nikada nisam vidio njegova oca, ali sam čuo priče o starom indijanskom poglavici Peta Noncon. Kažete da će navaliti njih nekoliko stotina?

Luke kimne.

— Kada mislite da će doći — upita Keeler.

— Skoro — odgovori Luke. — Namjeravaju najprije otplesati Ples sunca. Ali Quanah Parker zna da mi je poznato da će oni napasti. Kad je vidio da sam pobjegao, mislim da je odustao od Plesa sunca. Zacijelo je uvjeren da sam krenuo ovamo, da vas obavijestim o njegovim planovima.

Keller pogladi bradu i reče:

— Pa mislim da bi bilo najbo-

lje da se dobro pripremite za doček.

Ustao je i pošao prema vratima.

Pošto je Keeler otišao sa svojim psom, ušao je Masterson.

— U borbi protiv Indijanaca možete upotrijebiti ovo — reče Masterson, pružajući Lukeu tešku pušku za lov na bizone. Jeste li ikad rukovali takvom puškom?

Luke mu ispriča o svom iskustvu s puškom za lov na bizone.

— Nišanite li dobro? — upita Masterson.

— Vrlo dobro.

— Ali niste donijeli pušku.

— Imao sam je, no oduzeo mi ju je Lovac Konja. Uzeo mi je i šešir.

— Lovac Konja! — vikne glas s praga.

Svi se okrenu prema vratima, na kojima je stajao Keeler.

— Lovac Konja je opasan Indijanac. BjeGUNac iz rezervata — reče Keeler. — Vratio sam se da vam kažem da su lovci na bizone otišli na sjever. Inače, okupili smo dvadesetak ljudi. Hanrahan uz njihovu pomoć utvrđuje salun. Bill Tyler i još neki čine to isto u trgovini. — obraćajući se Hannah Olds, nastavi: — Hannah, bit će najbolje da probudite svoga Billa, kako bi on zauzeo svoje mjesto u borbi protiv Indijanaca.

Kad je Keeler ponovo otišao, Luke upita Mastersona:

— Znate li gdje bih mogao naći Beaumonta i Fossa?

Masterson ga upitno pogleda, a onda odgovori:

— Foss vozi kola puna bizon-skih koža u Dodge City. — Otišao je iz naselja jučer. Beaumont spava u Myersovoj trgovini.

— Hvala — reče Luke i izađe,

noseći tešku pušku koju mu je dao Masterson.

Prošao je pokraj saluna a zatim pokraj kuće između saluna i Myersove trgovine. Trenutak je zastao pred vratima, a onda ih otvorio.

Brzo je promotrio sve ljude u trgovini. Među njima nije bilo Beaumonta.

— Dobro došli u našu družinu, gospodine Suttone! pozdravi ga neki čovjek. — Ovdje se može uzeti sve potrebno oružje, ali vidim da ste vi već naoružani.

— Bat Masterson mi je dao pušku — odvrati Luke.

— Bat je plemenit, uvijek priskoči u pomoć čovjeku u nevolji. Ja sam Myers.

— Drago mi je što smo se upoznali, Myerse. Tražim Beaumonta.

— Tražite Asu? On je u sobici u dnu lokala — reče Myars i pokaže prema vratima. — Ali moram vas upozoriti, gospodine Suttone, da Asi Beaumontu neće biti nimalo drago ako ga probudite usred noći.

— Uskoro će dan.

— Ipak... zausti Myers, sumnjičavo odmahujući glavom. — Mislio sam da bi bilo najbolje da ga probude i dignu Indijanci, ako uopće dođu.

Luke pođe prema vratima koja mu je pokazao vlasnik trgovine. Odmakne zastor i uđe. Ostavio je odgrnut zastor, kako bi propustio malo svjetla iz trgovine. To mu je omogućilo da vidi čovjeka koji je ležao na podu, pokriven vojničkim gunjem.

Luke mu priđe i odgrne pokrivač. Nekoliko trenutaka je promatrao Beaumonta, a onda mu prislonio pušku uz rebra.

Beaumont je nešto promrm-ljao i ponovo navukao pokrivač.

— Ustaj, Beaumonte! — reče Luke i jače mu gurne puščanu cijev u rebra.

Beaumont naglo sjedne i posegne za svojim pojasom s revolverom. Ali Luke nogom odgurne pojas u kut sobe.

— Koga vruga hoćete? — upita Beaumont. — Tko ste vi?

Tada je zastoru prišao Myers i htio ga spustiti.

— Ostavite zastor odgrnut! — vikne Luke.

— Zašto?

— Hoću malo svjetla!

Myers posluša Lukea i još više svjetla prodre u tamnu sobicu. Beaumont opsuje i stane se povlačiti u kut.

— Ja sam, Beaumonte — Luke ga je netremice gledao. — Vjerujem da nisi očekivao da ćeš me ponovo vidjeti.

— Gubi se odavde!

— A ja sam tebi htio reći da izađeš.

— O čemu govoriš?

— Ti i ja ćemo otići van.

— Myerse! — vikne Beaumont. — Tylere! Ovaj čovjek će me ubiti!

Myers se nije ni maknuo. Samo je upitao:

— Što imate protiv Ase, Suttone?

Luke mu nije odgovorio.

— Ustani, Beaumonte! — reče. — Ako ne ustaneš, upotrijebit ću pušku. Vidio sam kako ruši bizona, no još nisam vidio kako bi djelovala na čovjeka. A to bi me, kad se o tebi radi, zanimalo.

Beaumont se naslonio na zid. Sjedio je tako na podu i gledao u Lukea. Surovost, koju je Luke zapazio u njegovim očima, zamijenio je strah.

Luke se sagne zgrabi Beaumonta za ruku i povuče ga prema sebi. Pošto je Beaumont

stao na noge, Luke mu dade znak da krene prema vratima.

Kad je Beaumont stigao do vrata, Myers i ostali okupljeni ljudi se odmaknu. Tada Beaumont jurne prema vanjskim vratima. Luke zapuca i pogodi pod pred Beaumontovim nogama pa Beaumont naglo zastane. Luke mu pride i gurne pušku u slabine.

– Idemo, Beaumonte!

Izveo ga je iz trgovine i krenuli su ulicom. Beaumont je naglo zastao i pogledao preko ramena osluškajući nešto. Bio je iznenađen: čuo je zvuk roga.

– Čini se da je to armijski rog – reče Luke.

Beaumont odmahne glavom.

– Nikada dosad nisam ovdje čuo rog.

Rog se i dalje čuo, kao da netko pozdravlja dan koji se rađao.

A onda, isto onako iznenada kao što se oglasio, rog je utihnuo. Tada su se začuli krikovi.

Beaumont pokaže rukom u daljinu i vikne:

– Indijanci!

Kad su Indijanci dojahali sa stijenja do naselja, ljudi su se počeli sklanjati.

Luke je kleknuo, nanišanio i zapucao prema Indijancima koji su se približavali. Promašio je, jer ga je Beaumont gurnuo u rame naglo se okrenuvši i jurnuvši natrag, u Myersovu trgovinu.

Indijanski ratni poklici odjekivali su naseljem. Luke se okrenuo i pošao u potjeru za Beaumontom. Tada je opazio dvojicu ljudi iz naselja kako su iskočili iz visokih kola. Istog časa koplje se zabilo u prsa jednog od njih.

Kad je skrenuo pogled s kola

i ubijenog čovjeka, Luke opazi kako jedan Indijanac juri prema njemu. Prestao je progoniti Beaumonta i jurnuo u salun. Dospio je do vrata prije nego što je Indijanac bacio koplje. Koplje ga je za dlaku promašilo i zabolo se u dovratnik. U jednom skoku Luke se našao u salunu, zabravivši vrata.

Ispalio je metak kroz prozor, na kojem se pojavilo lice jednog indijanca. Indijanac je odskočio.

– Odličan pogodak, Suttone – pohvali ga netko od prisutnih.

– Potrebni su mi meci – reče Luke.

– Ima ih ovdje koliko hoćete – odgovori mu netko.

Luke pride polici iza šanka i uzme kutiju čahura. Napuni pušku, zamoli Hanrahana da mu dade nož, pride jednom od kapa i u njemu nožem napravi otvor za cijev. Gurne cijev u otvor i počne pucati na Indijance, koji su jurili naseljem.

XII

– Probijte još nekoliko puškarnica u zidovima – reče Luke devetorici ljudi što su bili u salunu. – Imamo premalo prozora.

– Dajte mi nož, Suttone!

Luke se okrene i iznenađeno pogleda čovjeka koji mu je uputio te riječi. Bio je to Bat Master-son.

– Mislio sam da ste kod Oldsovih – reče Luke.

– Došao sam da nešto popijem prije nego što je počela pucnjava i Indijanci su me zatekli ovdje.

Luke mu doda nož i Master-son njime napravi rupu u drvenom zidu.

Hanrahan prestrašeno vikne kad se na prozoru odjednom

pojavi krupan Indijanac. Gostioničar naglo uzmakne i zapuca. Indijanac se sruši na prozorsku dasku. Gostioničar odgurne njegovo mrtvo tijelo.

Indijanci su jahali u krugu oko tri zgrade, ali je taj krug na nekim mjestima bio prekinut. Neki napadači povukli su se iza uglova kuća, a ranjeni i mrtvi ležali su posvuda.

Krug jahača kretao se oko zgrada. Neki Indijanci počeli su izvlačiti mrtvace i mrtve konje.

Luke je zapucao na tri Indijanca što su jahala jedan pokraj drugog. Pogodio je srednjeg. Druga dvojica navalila su na vrata saluna.

— Dovaljajte nekoliko bačava viskija do vrata! — vikne Masterson.

— Možete li izaći nakraj s ovima pred kućom? — upita Luke Mastersona.

Masterson kimne, a Luke se pridruži ostalima, koji su počeli valjati velike bačve viskija prema vratima.

Pošto su poduprli vrata bačvama, Luke krene prema Mastersonu. Tada opazi da sa stropa pada žbuka.

— Indijanci pokušavaju doći ovamo preko krova! — vikne, pokazujući na strop.

Masterson izvuče pušku iz puškarnice i ispali metak u strop.

— Od vaše puške tu neće biti koristi — reče mu Luke. — Ovaj strop i krov može probiti samo teška puška za bizona.

Rekavši to, Luke ispali metak u strop. Gotovo istog trena pao je jedan Indijanac s krova.

— Te puške za bizone su pravi topovi! — nasmije se Masterson.

Nešto je žestoko tresnulo u vrata saluna.

— Što je to, Hanrahane? — upita Luke gostioničara.

— Konji — odgovori Hanrahan. — Dva Indijanca jašu pred salunom i jurišaju na vrata da ih sruše.

Gostioničar ispali metak kroz prozor. Htio je ispaliti još jedan, ali mu je revolver bio prazan. Dok je punio oružje, Luke je zauzeo njegovo mjesto. Pogodio je jednog Indijanca u rame i ovaj se odmaknuo od vrata, ali ubrzo ga je zamijenio drugi.

Kroz prašinu koju su podizali Indijanci su i dalje kružili oko kuće. U salunu je zrak bio zagušljiv od barutnog dima. Ponovo se počeo trusiti strop. Bio je to znak da se opet neki Indijanac popeo na krov pokušavajući se tim putem probiti u gostionicu.

Luke pogleda u strop. Morao je pričekati da mu se cijev puške ohladi. Okrenuo se prema prozoru u trenutku kad je jedan Indijanac u trku dojahao do prozora s revolverom u ruci.

— Dajte mi revolver, Hanrahane! — vikne Luke.

Kad mu je gostioničar pružio nabijeni revolver, Luke zapuca u Indijanca, ali pogodio je konja. U padu je Indijanac uspio isprazniti revolver kroz prozor saluna.

Začudo, nitko u salunu nije bio pogoden.

Kad su Luke i Masterson pogledali kroz prozor, opazili su među Indijancima neko komešanje. Opazio je to i gostioničar.

— Čini se da se povlače — zaključuje Masterson.

— Ne bih rekao — odvrati Luke.

— Pogledat ću s druge strane — reče Masterson i pride sjevernom prozoru. — Imate pravo, Luke! — dovikne Masterson. — Čini se da su usredotočili na-

pad na Myersovu trgovinu. — Zgrabio je pušku i dodao: — Do bijesa, vrata su im otvorena!

Luke pride prozoru kraj kojeg je stajao Masterson, svjestan da bi ga mogao dohvatiti neki zalutali metak.

Masterson nanišani. Luke ugleda konja bez jahača, ali to se samo činilo, jer se Indijanac nagnuo na drugu stranu sedla i iz ležećeg položaja baca koplj. Iznenadni pucanj iz trgovine izbaci Indijanca iz borbe.

Dok su Luke i Masterson pucali na Indijance ispred Myersove trgovine, Masterson ljutito reče:

— Što, do vraga, sad radi?!

Luke tada zapazi što je izazvalo Mastersonov bijes.

Jedan čovjek je izašao iz trgovine, zaklonio se iza Indijančeva mrtvog konja i počeo pucati.

— Pa to je Billy Tyler! — uzvikne Masterson.

Tek što je to izgovorio, Tyler se trgnuo, ispustio pušku i klonuo na tlo kraj mrtvog konja. Nekoliko ljudi istrčalo je iz trgovine i uvuklo ga unutra, zatvorivši vrata.

— Zaštitite me, Luke! — reče Masterson i prekorači prozorsku dasku.

Luke pruži ruku da ga zaustavi, ali bilo je prekasno.

Masterson je iskočio kroz prozor i počeo trčati prema trgovini.

Dok je trčao, Indijanci su ga obasipali vatrom. Zapucao je i Luke i ranio nekolicinu, a onda mu je ponovo ponestalo municije.

U istom trenutku jedan Indijanac Arapaho jurnuo je na Mastersona i srušio ga svojim konjem na tlo.

Luke zgrabi svoju tešku pušku, izvuče iza pojasa nož i

iskoči kroz prozor. Jurnuo je prema Indijancu koji je srušio Mastersona. Masterson i Indijanac kotrljali su se po tlu. Indijanac digne ruku s nožem. Luke se u tren oka našao kraj njih i tresnuo puškom Indijanca po ruci. Indijanac je pao. Luke je pomogao Mastersonu da ustane i obojica su potrčala prema trgovini. Vrata su se otvorila po nalogu Billa Keelera, koji je kroz prozor promatrao taj prizor. Kad su ušli u trgovinu, Masterson pride Tyleru i klekne kraj njega. Bio je teško ranjen, jedva je disao.

Luke se ogleda po trgovini. Tu je bilo jedanaest ljudi, ali među njima nije bilo Beaumonta. Prišao je vratima sobice i odmaknuo zastor. Unutra nikoga nije bilo.

— Gdje je Beaumont? — upita Luke Myersa, koji je upravo punio pušku.

— Otišao je — odgovori Myers. — Dotrčao je ovamo kao sulud pošto ste ga odveli, uzeo svoje oružje i izjurio nekoliko trenutaka prije nego što su nas Indijanci opkolili.

— I pustili ste ga da ode?

— Suttone — odgovori Myers — ja nisam u svadi s Beaumontom. Njegova je briga ono što radi.

— Bate, ne mogu disati — protisne Tyler. — Kad pokušam dublje udahnuti, boli me.

— Sve će biti dobro — pokuša ga umiriti Masterson.

Lukeu i Mastersonu pride Keeler. Pogledao je Tylera i kazao:

— Mislim da je pogoden u pluća.

— Vode! — prošapće Tyler, uhvativši Mastersona za ruku.

— Molim te, Bate, daj mi malo vode.

Masterson reče:

— Myerse, daj mi vedro za vodu.

— Što namjeravate? — upita ga Luke.

— Čuli ste Tylera. Žedan je.

— Maloprije ste počinili ludost kad ste ispred Indijanaca jurnuli ovamo, Bate. Nemojte sad počiniti drugu.

— Tyler je moj najbolji prijatelj, Luke. Dat ću mu vode. To je posljednje što za njega mogu učiniti.

— Bate, jesi li još ovdje? — slabim će glasom Tyler.

Masterson kraj njega klekne.

— Datu ću ti malo vode, samo budi miran.

— Bate — reče Luke tiho. — Tyler je na kraju. Valjda to vidi-te.

— Vidim — odgovori još tiše Masterson.

— Voda će mu samo nauditi, a ovi Indijanci vani...

— Ja idem po vodu na zdenac, Luke — tvrdoglavo odgovori Masterson.

— Stani, momče! — reče Keeler, zgrabivši Mastersona za ruku. — Poznajem mnoge od ovih Indijanaca, a mnogi poznaju i mene.

— Pa što? — odvrati Masterson.

— Pa, momče, možda mene neće progoniti kao tebe. Proveo sam četrdeset godina s njima. Neki su čak moji prijatelji. Stoga ja idem po vodu za Tylera.

— Ne! — vikne Masterson.

U razgovor se uplete Luke:

— Bate, veća je vjerojatnost da će Keeler donijeti vodu. Razloge ti je naveo. Pusti ga neka pokuša. Ti i ja ćemo ga štititi.

— Ti si bolji strijelac od mene, Bate — reče Keeler. — Teško mi

je to priznati, ali tako je. — Uzeo je vedro iz Myersovih ruku. — Vi ćete me, momci, štititi i nemojte promašiti! — Prije nego što je Masterson uspio prosvjedovati, Keeler pođe prema vratima. — Otvori, Myerse! — reče — i onda za mnom dobro zatvori vrata.

Keelerov pas Sport, koji je dotad ležao u kutu sobe lajući poleti prema svom gospodaru.

— Vрати se, ludo pseto! — vikne Keeler psu.

Sport je i dalje lajao gledajući u svoga gospodara, ali nije se dao od njega.

— Zgrabite ga, Myerse! — viknu Keeler.

Ali Myers je već otvarao vrata. Pas iskoči, a za njim Keeler. Myers ponovo zatvori vrata.

Luke i Masterson zauzeli su položaje na prozorima uz vrata. promatrali su Keelera kako trči s vedrom. Sport je jurio kraj njega, lajući od radosti što se iznenada s gospodarom našao u novoj pustolovini.

Keeler je dotrčao do zdenca i napunio vedro. Meci su prštali oko njega, ali on kao da ih nije zapažao.

S punim vedrom potrčao je natrag, prema trgovini. U trku je voda pljuskala iz vedra.

Tada je Keeler iznenada osjetio da nešto nije kako treba. Ogledao se: Sport je ležao na tlu kraj zdenca.

— Sport! — pozove ga Keeler.

— Dodi ovamo, ludo pseto!

— Otvorite vrata! — vikne Masterson kad se Keeler približio trgovini.

Myers je poslušao i Keeler je utrčao u trgovinu, položio vedro na pod i okrenuo se da ponovo izađe, ali Myers je upravo

zatvarao vrata. Keeler gurne napola zatvorena vrata i dovikne psu:

— Sport, ovamo!

U tom trenutku dojahao je pred otvorena vrata jedan Indijanac, ali Luke ga obori metkom.

Keeler ponovo pozove svoga psa. Htio je izaći, no Masterson ga je nekako uspio zadržati.

Prestrašeni pas gledao je svoga gospodara.

— Dodi odmah ovamo! — ponovi Keeler. Metak se zabio u zid kraj njegove glave, ali on se nije obazirao na pucnjavu. — Možeš to učiniti, staro momče! — hrabrio je Keeler svoga psa. — Ne daj da te Indijanci skalpiraju!

Sport je naglo ustao i jurnuo prema trgovini. Keeler je veselo zapljeskao.

U tom trenutku doletjelo je koplje i zabolo se psu u slabine. Pas je naglo zastao, pao, nekoliko puta se trgnuo i onda se smirio.

— Sport! — jedva protisnu Keeler, a zatim krikne: — Sport!

Myers zatvori vrata. Shaster-son uzme vedro i odnose ga do Tylera. Kleknuo je kraj njega, a onda shvatio da nema manje posude iz koje bi ranjenik mogao piti.

Luke uzme s police čašu i pruži je Mastersonu.

— Evo ti vode, Tyleru — reče Masterson.

Napunio je čašu, podigao ranjenikovu glavu i pomogao mu da pije. Taj napor izazvao je novo krvarenje iz ranjenikovih prsa.

— Još vode — reče jedva čujnim glasom Tyler, pokušavši objema rukama uhvatiti čašu.

Masterson mu dolije vode, ali uskoro je iz Tylerovih usta potekla voda izmiješana s krvlju. Oči su mu postale staklaste, pa je nauznak i izdahnuo. Masterson mu blago položi glavu na pod i zatvori mu oči.

Luke pogleda prema vratima. Keeler se oslonio na njih a ramena su mu se tresla od plača.

Borba se nastavila do poslijepodneva, kad su Indijanci iznenada prekinuli napad, izjahali iz naselja i krenuli prema planinama.

— Gotovo je — reče netko duboko uzdahnuvši.

— Barem za sada — dometne Luke.

— Zar mislite da će se vratiti? — upita netko.

— Hoće — odgovori Luke.

Prišao je stražnjim vratima, otvorio ih i pogledao u dvorište. Nedaleko od vrata ležala su dva mrtva Indijanca.

Pogledao je u tlo. Znao je da će teško pronaći Beaumontove tragove, jer su ih prekrili indijanski.

Vratio se u trgovinu i vidio da je prazna. Pošao je u susjednu prostoriju i ondje našao nekog čovjeka.

— Gdje je gospođa Olds? — upita.

— Ondje — odgovori čovjek pokazavši na svoju trgovinu. Bio je to Charlie Rath, vlasnik druge trgovine. — Priprema za nas jelo.

— Jesmo li svi na broju? Je li Tyler jedini čovjek kojeg smo izgubili?

— Čini se da jest — odgovori Myers. — Svi drugi su ovdje. Ah, ne, čekajte malo! Gdje su braća Shadlér?

Svi su se osvrnuli, ali nitko ih nije vidio.

Luke se sjetio one dvojice iz kola. Ispričao je prisutnima što je vidio i kako je jedan od te dvojice bio pogođen kopljem.

— Sad se sjećam — dometne Masterson — braća Shadler su mi kazala da će provesti noć u svojim kolima, jer im je u kući vruće.

Nekoliko ljudi požurilo je prema kolima. Luke je ostao da ih čeka.

Kad su se vratili, lica su im bila smrknuta.

— Obojica su mrtva — reče Masterson.

— Ostavili smo sve konje u koralu — doda netko — i Indijanci su ih odveli.

— Nisu odveli sve — reče Myers. — Asa Beaumont je odveo svoga konja prije nego što su nas Indijanci opkolili.

— Jeste li u to sigurni? — upita Luke.

— Vidio sam ga kad je odjahao — odgovori Myers.

— Kojim putem je otišao?

— Krenuo je prema sjeveru.

— Myers je neko vrijeme promatrao Lukea pa upitao: — Što je između vas i Ase, Luke?

Prije nego što je Luke odgovorio, Hannah Olds promoli glavu kroz vrata Rathove trgovine i dovikne im:

— Dodite, momci. Morate jesti u dvije skupine. Neka prva skupina dođe!

Izdvojili su se oni koji će prvi otići k Hannah Olds, a preostali su se latili posla da iskopaju grobove za Billyja Tylera i braću Shadler. Luke je sjeo na tlo, naslonivši se na zid Myersove kuće. Promatrao je Keelera, koji je kopao mali grob za psa. Bill

Keeler položio je tijelo svoga vjernog psa u grob i onda ga počeo polako zatrpavati. Kad je to obavio, odložio je lopatu i kleknuo kraj groba. Dvije suze skotrljale su mu se niz lice.

Luke je sjedio u sjeni i razmišljao o Beaumontu. Morat će ga slijediti pješice, jer su Indijanci odveli i njegova konja.

Iz Rathove trgovine izašao je Masterson i pozvao ga. Luke je ustao i prišao Mastersonu. Pokazujući na mrtve Indijance, Masterson reče:

— Prije nego što zađe sunce, početak će zaudarati. — Pogledavši Keelero, upita:

— Što to Keeler radi?

— Pokopao je svoga psa — odgovori Luke. — Tuguje za njim.

Obojica su neko vrijeme šutjela.

— Zaista mi je žao Tylera — reče Luke.

— I meni. Bio je moj najbolji prijatelj. Osim toga, bio je jedan od najboljih lovaca na bizone. Pravi drug, ako znate što pod tim mislim.

— Znam što mislite — odgovori Luke, i dalje gledajući Keelera i slušajući Mastersonove pohvale o pokojnom Tyleru.

— Mislite li da je Beaumont pobjegao? — upita Masterson. — Od Indijanaca?

— Možda. Nadam se da jest.

Masterson pogleda Lukea pa nastavi:

— Nadate se da jest, a držali ste u njega uperenu pušku prije nego što su navalili Indijanci.

— To je istina.

— Zašto ste htjeli pucati u njega?

— Beaumont je jedan od če-

tvorice koji su bili moga brata.

— Je li to bilo zbog svade u salunu?

— Ne.

Luke mu tada ispriča sve o Valdezu i o rudniku srebra San Saba.

— Teško je izgubiti nekoga tko vam je drag, brata ili najboljeg prijatelja — tiho reče Masterson.

Obojica su još neko vrijeme šutke stajala i razmišljala o svojim najbližima koje su izgubili, dok se sunce polako priklanjalo zapadu.

Keeler im je prišao noseći nekoliko prutova. Sjeo je nedaleko od njih, izvadio nož i počeo šiljiti prutove. Pred Lukeovim očima odmah se pojavila slika Lovca Konja kako šilji prutove.

— Raspravljali smo o tome da nekoga pošaljemo u Dodge u pomoć — reče Masterson. — Ali to je lakše reći nego učiniti, jer su nam Indijanci odveli sve konje.

— Jelo je gotovo i za drugu skupinu! — dovikne Hannah Olds. — Dodite, momci!

Luke i Masterson krenuše prema Rathovoj trgovini. Na stolu su bile posude pune hrane.

Nakon jela Luke izađe. Na jednom zastane i pogleda uokolo. Keelera nigdje nije bilo.

XIII

Noseći u ruci pušku, za Lukeom je izašao i Masterson. Luke digne ruku na pozdrav.

— Što je, Luke?

— Odlazim.

Masterson je dugo promatrao Lukea, a onda kratko upitao:

— Beaumont?

— Da, Beaumont — odgovori Luke.

— Ne možete pješice progoniti čovjeka na konju.

— Moram. Ne postoji drugi način, jer nemamo konja.

Rukovali su se, ali u tom trenutku iz daljine ponovo odjekne zvuk roga. Obojica su se okrenula u smjeru iz kojeg je dolazio zvuk i na padini planine ugledali skupinu Indijanaca kako je uz bojne pokliče jurnula na naselje.

— U zaklon! — vikne Masterson. — Dolaze Indijanci! — Zgrabio je Lukea za ramena i rukom pokazao prema Indijancima. — Onaj što trubi u rog nije Indijanac, već crnac!

Luke pogleda i vidje da Masterson ima pravo. Trubač je nosio plavu bluzu američke vojske.

— Prokletstvo! — vikne Masterson. — Kako to objašnjavate?

— Ne mogu to objasniti — odgovori Luke.

— Hajdemo, Luke! — reče Masterson i potrči u Rathovu trgovinu.

Ali Luke se nije ni maknuo. U tom trenutku vidio je nešto što ga je zanimalo mnogo više nego crni trubaač u modroj bluzi. U prvim redovima Lovac Konja jahao je kraj Quanaha Parkera i mahao kopljem, opasan Lukeovim pojasom s revolverom.

Luke pogleda prema Myersovoj trgovini. Ondje je ostavio pušku za lov na bizone. Znao je da ne može stići do trgovine prije nego što Indijanci opkole naselje. Ali ipak nije htio propustiti da se osveti Lovcu Konja.

Potrčao je, držeći Lovca Ko-

nja neprestano na oku. Kad je stigao do cilja, sagnuo se i izvukao nož iz mrtvog Arapaha kojeg je ubio spasivši time Mastersonu život.

Tada je jurnuo na Lovca Konja, koji ga je motrio s prezrivi-
vim osmijehom.

Smicalica je djelovala. Konj Lovca Konja sudario se s Lukeom. Luke ga uhvati za grivu i naglo povuče, tako da je životinja pala na koljena. Lovac Konja poletio je naglavce na zemlju. Luke ispusti grivu i skoči na Lovca Konja, a ostali Indijanci su ga opkolili.

Lovac Konja koljenom odbaci Lukea, skoči na noge i digne koplje s tla. Luke se izmakne, držeći nož u ruci, a onda se naglo uspravi. Borba nije dugo trajala i Lovac Konja padne smrtno pogođen.

Luke pojuri prema najbližem prozoru saluna. Ljudi iz naselja štitili su ga učestalom vatrom. Luke uskoči kroz prozor, padne na jedan od stolova i slomi ga. Masterson mu pomogne da ustane.

— Rekli ste mi da sam učinio ludost kad sam uletio među crvenokošce. A kako biste nazvali ovaj svoj potez?

— Mislim da je i to ludost — odgovori Luke. — Ali znate, onaj Komanč kojeg sam maloprije ubio, baš on me onako izranio.

— Vi ne volite neizravnane račune.

— Ne volim.

Tada netko vikne:

— Dolaze neka kola!

— Istina je, Bille! — reče Hannah Olds svome mužu, koji joj se pridružio da pogleda kroz prozor.

— To je Bellfieldova družina — reče Bill Olds. — Bili su ulogoreni u dolini Canadian Rivera. Mislim da su stigli u pravi čas.

I Luke je prišao prozoru i ugledao dvojica kola, natovarena bizonskim kožama, što su kretala prema naselju. Ljudi na konjima pucali su po Indijancima iz teških pušaka za lov na bizone. Lovci na kolima također su pucali, neki iz pušaka, a neki iz revolvera.

Indijanci su neko vrijeme pružali otpor, a onda se povukli prema planini i nestali.

Kad su Indijanci otišli, lovci bizona ušli su u salun uz oduševljene povike prisutnih, koji su im zahvaljivali.

Masterson digne ruku da umiri ljude pa reče:

— Sada, kad imamo na raspolaganju nekoliko konja, bilo bi najbolje da nekoga pošaljemo po pomoć u Dodge. Indijanci će se po svoj prilici vratiti. Bit će bolje da obavijestimo one u Dodgeu da se rasplamsao rat.

— Ja ću otići, Bate — javi se Luke. — Ionako sam namjeravao otići tamo. Sad mi se pruža prilika.

— Najprije treba ispregnuti konje i odvesti ih u koral — reče Masterson. — Možete izabrati jednoga od njih, Luke.

— Uzet ću onog vranca. — Luke pokaže na konja kojeg je izabrao. — Pušku što ste mi je pozajmili, Bate, naći ćete u Myersovoj trgovini.

— Opet jedna ludost, Luke!

Luke je čekao da se Masterson izjasni.

— Idete u potjeru za Beaumontom...

— I za Fossom.

— ... bez oružja.

— Nije točno, Bate. Kad su me Komanči uhvatili, Lovac Konja oduzeo mi je pušku, opasač s revolverom i šešir.

Luke pride ubijenom Lovcu Konja i uzme svoj opasač. Pregledao je revolver i utvrdio da u njemu ima još pet metaka. Natuče šešir na glavu i opaše se. Zatim ode u kolibu pokraj korala i tu nađe svoje sedlo. Kad se vratio pred salun, zatekao je ondje Mastersona. Pridržavao je vranca.

— Rekao sam ljudima da ćete otići u Dodge po pomoć.

Pošto je osedlao konja, Luke se okrene k Hannah Olds, koja je stajala u sredini skupine i promatrala ga. Skinuo je šešir i pozdravio je.

— Zbogom, Luke — reče Hannah pa doda: — Oh, samo trenutak! Odmah se vraćam. — Okrenula se i otrčala u salun.

— Koga moram potražiti u Dodgeu? — upita Luke Mastersona.

— Boba Wrighta. On i Henry Beverley vode glavnu trgovinu u Dodgeu. Trgovina se nalazi u Ulici Front. Bob je dolazio ovamo u lov na bizone, čak je i suvlasnik Rathove trgovine. On može brzo okupiti nekoliko ljudi i poslati ih ovamo u pomoć.

Luke stisne ruku Mastersonu i uzjaše.

— Možda ćemo se još jednom naći, Luke — reče Masterson.

— Možda, Bate. Bilo bi mi drago.

— Luke! — dovikne Hannah Olds dotrčavši iz saluna. — Tu je moj melem, trebat ćete ga.

— Zaista je to lijepo od vas, Hannah — odgovori Luke i uzme posudicu.

Oprostio se od svih i odjahao prema Dodgeu.

*

Noć je već pala kad je Luke stigao na južnu obalu Cimarrona. Privezao je vranca za kolčić zabijen u zemlju, a onda se u rijeci okupao. Nakon toga stavio je malo melema na rane, koje su već počele zacjeljivati. Tada je pripremio ležaj i zaspa.

Sutradan u zoru pojeo je ostatke sušenog bizonskog mesa koje je nosio u torbi. Zatim je ponovo uzjahao. Pregazio je Cimarron i nastavio put.

Nije prešao ni kilometar, kad je ugledo kako prema njemu dolaze neki jahači. Zaustavio je konja i pričekao da dojašu do njega. Čim su stigli, jahači su ga počeli ispitivati o napadu Indijanaca. Luke im je rekao da su Indijanci napali Adobe Walls i da su poginuli Billy Tyler i braća Shadler.

— A sad bih ja nešto pitao vas — kazao je Luke. — Kako ste saznali za napad Indijanaca?

Jahači su mu dali odgovor koji je i očekivao. Noć prije toga Asa Beaumont dojahao je u Dodge i ispričao sve Bobu Wrightu.

Pošto su jahači nastavili put, Luke je proslijedio prema Dodgeu. Idućeg jutra ujahao je u grad, u Ulicu Front. Našao je Wrightovu trgovinu, sjahao i privezao konja za prečku.

— Želio bih razgovarati s Bobom Wrightom — rekao je pošto je ušao u trgovinu.

I ne gledajući Lukea, prodavač odgovori.

— Zauzet je. Dodite kasnije.

Luke uhvati prodavača za rame, okrene ga prema sebi i reče:

— Ne zanima me je li zauzet ili nije. Ako ga ovog trena ne dovedete ovamo, tresnut ću vas o zid.

Prodavač je jurnuo u susjednu prostoriju. Začas se na vratima pokazao bljedunjav čovjek.

— Kaže mi momak da me tražite — reče čovjek.

— Da, ako ste vi Bob Wright.

— Što mogu učiniti za vas, gospodine Suttone?

Luke se pogladi po zarasloj bradi i upita:

— Vi me poznajete?

— Jedan moj namještenik vas je opisao. Rekao je da biste se prije ili poslije mogli pojaviti ovdje.

— Govorite o Beaumontu?

Wright kimne, netremice gledajući u Lukea.

— Došao sam vam reći da su Indijanci napali vašu podružnicu u Adobe Wallsu. Putem sam sreo neke momke koji su mi kazali da vam je Beaumont ispričao sve o napadu Indijanaca.

— Jest. Hvala vam što ste došli, gospodine Suttone, ali to nije bilo potrebno.

— Bilo je potrebno. Što vam je, zapravo, Beaumont rekao u vezi sa mnom?

— Rekao je da ste htjeli pucaati u njega. Ja mu nisam postavljao pitanja. Ne zanimaju me privatne stvari i sukob između vas i njega. Ovdje, u Dodgeu, postoji zakon, gospodine Suttone.

— A gdje je sada Beaumont i gdje je Foss?

— Ne znam gdje su. Možete ih potražiti u gradu, a ovdje ih nećete naći.

— Naći ću ih. Možda ne ovdje, ali naći ću ih — reče Luke i izađe.

Ogledao se i vidio da Wright nešto govori prodavaču. Pitao

se ne šalje li ga da opomene Beaumonta i Fossa. Nije važno, on je odlučio: čekat će dok gradom ne prođe vijest da je on stigao u Dodge.

Koraćao je sredinom ulice ogledavajući se. Sve je bilo tiho. Onda se okrenuo i ponovo pošao prema trgovini. U tom trenutku ugledao je čovjeka koji se iskradao kroz prozor na drugom katu, s revolverom u ruci.

Bio je to Adam Foss.

Prije nego što je Foss uspio zapucati, Luke ispali metak. Zrno udari u ogradu i Foss požuri natrag u kuću kroz prozor.

Luke pritrči vanjskim stubama, preskačući po dvije. Kad je stigao gore, pritajio se uz zid, a onda oprezno prišao vratima na katu. Bila su zatvorena. Ispalio je dva metka u bravu i ušao u neku vrstu skladišta.

— Gdje si, Fosse, ubojico mog brata?

Odgovor je bio metak koji je došao iza hrpe vreća. To je otkrilo Fossov položaj. Luke se pritaji, čekajući da se Foss pokaže. I doista, uskoro je iza hrpe vreća punih žita provirila Fossova glava. Foss je zapucao na Lukea.

Luke je pritajen čekao sljedeći Fossov potez. Foss je izašao iz zaklona, pognuo se krenuo prema vratima u dnu prostorije. Luke tiho krene za njim.

Kad je Foss naišao na zaključana vrata, Luke mu pritrči, uperi u njega revolver i reče:

— Baci oružje, Fosse! — Foss se htio okrenuti, a Luke vikne:

— Ne čini to! Baci revolver na pod! — Foss ga poslušao, a Luke mu naredi: — Baci i drugi! — Foss ga ponovo poslušao, a Luke mu zapovjedi:

— Stani nasred prostorije, že-

lim te vidjeti na slobodnom prostoru. — Foss to učini. Luke mu pride i upita: — Jesi li ti ubio Dana?

Foss odmahne glavom. Otvario je usta da nešto kaže, ali ih je odmah i zatvorio.

— Došao sam da te ubijem, Fosse. Ti si znao, je li?

— Ja ga nisam usmrtio, Sutton!

— Učinili ste to vas četvorica. Sad nije važno tko je pucao u moga brata. Svi ste vi pucali i krivi ste za njegovu smrt. Potrudit ću se da to platite.

U Fossovima očima očitavao se strah.

— Neću te ubiti, Fosse. Tvoj gazda mi je rekao da u gradu postoji zakon. Odvest ću te šerifu, gdje ćeš priznati da ste ubili moga brata. Ako pokušaš lagati... — Luke zamahne revolverom.

— Govorit ću.

— Počni time da mi kažeš gdje je Beaumont.

— Ovdje, Suttone.

Na Beaumontov glas Luke s ukočio: glas je dolazio iza njega.

— Ne okreći se, Suttone — reče Beaumont. — Daj svoj revolver Fossu.

Luke preda revolver Fossu, koji se zlobno smijuljio.

— Uspjelo je, Beau! — vikne Foss.

Sutton je čuo kako Beaumont prekoračuje prozor i približava se.

— Naravno da je uspjelo — odgovori Beaumont, stojeći iza Lukea. — Foss je htio pobjeći — obrati se Beaumont Lukeu — kad je čuo da sam te sreo u Wallsu.

— Ne, Beau, ja sam...

— Šuti, Fosse! — podrugne se Beaumont. — A ja sam rekao da moramo samo čekati i da će se Sutton pojaviti. Foss je vidio kad si maloprije izašao. — Stojeći još iza Lukea, doda: — Ti si mrtav čovjek, Suttone.

Luke je čuo kako je revolver škljocnuo.

— Prepusti ga meni, Beau! — reče Foss. — Moram mu vratiti udarac koji mi je zadao.

— Dobro, Fosse, tvoj je — odvrati Beaumont i izađe na balkon. — Ubij ga, a onda ćemo odjahati.

Tada se Luke munjevito pokrene. Lijevom rukom dohvatio je cijev revolvera koji je Foss uperio u njega. Foss je pokušao ispaliti metak, ali bubanj se nije mogao okrenuti.

— Beau! — vikne Foss. On... Luke mu istrigne revolver, ali u isti tren zasvijetli opasna oštrica noža u Fossovoj ruci. Bez oklijevanja krenuo je s njom ravno u pravcu Lukeova prsa. Luke nije mogao uzmaći, preostalo mu je jedino da puca.

Foss padne. Luke se hitro okrene k drugom neprijatelju.

Iza Beaumonta odjednom se pojavio neki čovjek. U zapučku je nosio zvijezdu a u ruci teški revolver.

— Ja sam šerifov pomoćnik — najavi došljak. Baci oružje, Beaumonte! A i vi — obrati se Lukeu.

Beaumont je uzmaknuo prema šerifovu pomoćniku i kazao:

— Ovaj čovjek me htio ubiti. Vi ste svjedok. Pogledajte ubio je i Fossa, pogledajte revolver je u njegovoj ruci!

Beaumont ispali metak u Lukea, ali Luke je na vrijeme od-

POZIVAMO VAS U VELIKI LOV
NA ALBUME SA SAMOLJEPIVIM SLIČICAMA

alan ford

GRUPA
T.N.T.

TKO PRIJE – TAJ DOBIJE
SUPERNAGRADE U SUPERNATJEČAJU
ALBUMOM DO AUTOMOBILA
FIAT 126 P

I DRUGIH VRIJEDNIH NAGRADA

KAKO?

POTRAŽITE JOŠ DANAS
ALBUM SA SAMOLJEPIVIM SLIČICAMA

alan ford

POPUNITE GA SLIČICAMA I POŠALJITE
REDAKCIJI AKO STE PRVI AUTOMOBIL JE
VAŠ

skočio u stranu i metak se zabio u zid. Luke munjevito zapuca, pogodi Beaumonta i ovaj se sruši.

— Bila je to samoobrana — reče Luke šerifovu pomoćniku.

— Ali i ovaj me htio ubiti — doda, pokazujući na Fossa.

— Možda — odgovori šerifov pomoćnik. — Ali u ovom trenutku to me ne zanima.

Luke pažljivo pogleda bezizražajno lice šerifova pomoćnika.

— A što vas zapravo zanima? — upita ga.

— Vi, Suttone. Bob Wright poslao je svoga prodavača po mene pošto ste otišli u grad. Bio sam izvan grada, pa sam tek sada došao. Namjeravam Wrightu prepustiti brigu o njegovim namještenicima.

— Suttone — nastavi šerifov pomoćnik — hapsim vas jer ste ubili Fossa i Beaumonta. Traže vas zbog ubojstva. Čuo sam i za ono u Teksasu. Raspisana je i nagrada od petsto dolara za vašu glavu. Bacite oružje!

Luke okrene revolver i držeći ga za cijev, pruži ga šerifovu pomoćniku. Kad je ovaj posegnuo rukom za revolverom i dohvatio ga, Luke ga naglo povuče prema sebi, istrgne revolver i udari šerifova pomoćnika šakom po glavi tako da je pao. Tada pokupi oba Fossova revolve- ra i izađe kroz prozor, držeći šerifova pomoćnika na nišanu.

Jurnuo je niz stube i onda s balkona prvoga kata skočio u sedlo svoga vranca. Životinja se trgnula, ali je izdržala. Luke

podbode konja. U taj čas se šerifov pomoćnik pojavi na balkonu drugoga kata.

Dok je Luke jahao kroz Ulicu Front, čuo je šerifova pomoćnika kako zove u pomoć. Ogledao se još jednom i onda izjahao iz grada. Nitko ga nije slijedio. No zacijelo će ga slijediti, jer je nagrada od petsto dolara bila primamljiva za svakoga.

Jašući, razmišljao je kamo će sada pobjeći. Preostala su mu još dvojica razbojnika, Jim Howkins i Johny Thunder.

Pogledao je prema gradu što je nestajao u daljini. Za njim su jurili konjanici u oblaku prašine. Taj šerifov pomoćnik brzo djeluje, pomisli Luke.

Podbo je konja da umakne progoniteljima. Kad je stigao do prve šume, ušao je u nju i sjahao. Udario je konja po sapima i vranac krene, pa uskoro nestane u daljini.

Luke sakrije sedlo iza stabla i prekrije ga granjem i mahovinom. Grančicom izbriše svoje tragove, a onda se popne na stablo da vidi gdje su progonitelji. Opazio je da slijede trag njegova vranca.

Kad su progonitelji odmakli daleko, Luke razgrne granje, uzme sedlo, prebaci ga preko ramena i krene prema istoku. Ako već nemam konja, pomisli, barem imam sedlo, nož i oružje.

Njegova želja za osvetom nije se ugasila. Ona će ga voditi dalje, sve dok i preostale ubojice njegova brata ne budu kažnjeni.

PONEDJELJAK JE DAN ZA

TIP

TJEDNIK
ODABRANIH
PRILOGA

TJEDNIK ODABRANIH PRILOGA

U PRIPREMI:

F. M. Parker:
SKINNER

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 9.360 d, a za šest mjeseci 4.680 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052, za »LASO«.

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI. 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

A vibrant, comic-style illustration depicting a chaotic scene. In the center, a large, white, bearded man with a long white beard and a green checkered blanket is sitting in a wooden cart, pointing his finger. He is surrounded by a group of men in various costumes, including suits, a military uniform, and a top hat. A large dog is on the left, and a parrot is on the right. The scene is set outdoors on a cobblestone path.